

545
967

საქართველოს პედაგოგიკური ინსტიტუტი

საქართველოს
პედაგოგიკური
ინსტიტუტი
1967 წლის
5 ნომერი

თ. პომპი

პაპი შანიძე

გამოჩენილ ქართველ ენათმეცნიერს, საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსს, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტს — აკაკი გაბრიელის მე შანიძეს დაბადებიდან 80 წლისთავი შეუსრულდა. ამ დღი მეცნიერის, საზოგადო მოღვაწისა და კეთილშობილი ადამიანის სახელით სამართლიანად ამაყობს ქართველი ხალხი. აკაკი შანიძის სახელთან დაკავშირებულია მრავალი მიღწევა ქართული მეცნიერებისა, იგი უზიზღელი და ერთგული მეთაურთაგანია ჩვენი კულტურის აკვნის — თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტისა. მის სახელმძღვანელოებზე იზრდებოდნენ და კლავიც გაიზრდებიან ჩვენი თაობები. მისმა წიგნებმა და ბრწყინვალე ლექციებმა ერთიასად შეგვეყვარა დედა ენა, მოგვიწოდა თვლისტინივით გავუფრთხილდეთ ჩვენს წმიდათა წმიდას, მოვუაროთ და დავიცვათ იგი. ქართველი დიდები ამ დიდ მეცნიერში ხედავენ მათი შვილების ამაგდარს, აღზარდელს და უფროს მეგობარს.

უფრო „საქართველოს ქალის“ ათასობით მკითხველი გულწრფელად ულოცავს სახელოვან მეცნიერს მისი დაბადების 80 წლისთავს და უსურვებს დღეგრძელობას, ბედნიერებას და მრავალ ახალ წარმატებას.

მარი აბრამიშვილი

სასლი—სიყვარა

გავხედავ მარცხნივ სახლი — მაღალი,
გავხედავ მარცხნივ — აქაც სახლია,
ყველა ღამაში, ყველა ახალი,
მხარებს რომ იწვევენ და ცას ახლიან.

ვხედავ მუნებლებს, ვხედავ ხელონებს
(აი, გმირობის ვისი დგას ჩერი!),
სართული სართულს როგორ შემოსვენს
და აამაღლეს თბილისის ქერი.

არის შენება გაშალეული,
არის შექობა ახალ სახლებს,
არის სიმაღლე — გალაღებული
მთელი თბილისის გადასახედი.

საცა თითქოს ცა გაიხსნება,
მზე ჩამოხვევა კიბეს ნებისად,
როგორ იზარდა, როგორ იზარდება
ჩემი ქალაქი ვახტანგ მეფისა.

მე კი? მე ვინ ვარ, ან რის ძენაში
მატყუებს თვალი, გული მღაატოებს,
ჩემი თბილისის განდიდებაში
რომ ვერ ვაჭაობ ხუროს, კალატონს?

მე ბავშვობიდან ერთ სახლს ვაშენებ
და მერცხალივით ლუფარდებს ვსერავ.
ვერ იქნა, ისე ვერ დავაშუენებ,
რომ მოიტაცოს მამულს მწერა.

თუმცა საძირკვლად გული დავუღდი,
გულის მარდები ვცბებ ნიშნად, —
უური დავუგდი, უური დავუგდი,
ვესმის საშო რამე სიმღერა?

ვაწუებ და ვაწუებ სიტუა აგურად
ფიჭრით, ოცნებით და დაჭერებით,
მაგრამო, არა, ჭერ ვერ დავსურავ, —
მე წინ მიდგანან ცაოამხეჩენები.

და არ მასვენებს დღისით თუ ღამით
სიმაღლეების შორი ცდუნება,
ძენელი, ძენელი გრძნობის დუღახი
და ლექსის ლექსზე ასართულება.

მე რახანია ერთ სახლს ვაშენებ,
სულის სინათლეს ვატან ფაწარებად,
მწეო, სხივები შემომაშუენლე,
თორემ სიცოცხლე დამეზარება.

მე ბავშვობიდან ღამებს ვუთხვებ
და სიხერმდე ერთ სახლს ვუნდები,
შენ წუ დამინატრე, თბილისო, ბუდებს,
თუ მერცხალივით ვერ დავბრუნდები.

ვაი, თუ მომდგეს დროის საშუელი
და ქარის ერთმა წამოქროლებამ
გაიციანტვეროს ტანვით ნაშენი,
მომტაცოს მთელი ჩემი ქონება.

მაგრამ, რას უზნას ქარი და სუსხი
ყელი ღამაზად თუ მოიღერა?
დროო, წამლეცო ყველაფერ სუსტის,
ღიანდე ჩემი სახლი-სიმღერა.

ალექსანდრა გვენტაძე

ფოტო დ. იაკობაშვილისა

ვენელები

ეთერ ძაგნიძე

ლამაზა იმერეთი თვალუფლებელი საყაბე და საბოსტნე ნაკეთებით, ზოგან ისევე შემორჩენილი მიხვეულ-მიხვეული საცალღებო ბილიცებით, სამანქანო და საურმე ტუჩებით, სდღაც, ღრმა სეპტებში ჩაკარგული შთის მდინარეებით, დაფინა პლანტაციებით...

დაუნა უსაფარი დროიდან ხარობდა იმერეთში. მადალი მთები და ქედები, რომლებიც ყოველი მხრიდან აკრეს ვანის რაიონს, ოდესღაც ამ მცენარის ტყეებით ყოფილა დაფარული.

ხელსაყრელმა ჰაგამ, ნოციერმა ნიადაგმა მაინც თავისი გაიტანა. დღეს ვანში დაუნა ერთერთი გაფრედილებული კულტურაა. ხარონს დაუნა, ვაზი, სიმინდი, ჩაი, ხარობს სოფლები, დონიერი და მდიდარი იმერული სოფლები: ტობანიერი, მთისძირი, ზეინდარი, სულორი... იმატა ელექტროფიციერებელი სოფლების რიცხვმა, გაიზარდა მასფალტებული გზების სიგრძე.

• • •

რაიონში ყველა დიდი პატრონისკენით ინვინებს შრომის წითელი ღროშის ორდენისან მებაგრემუტეს — ალექსანდრა გვენტაძეს, რომელსაც მიუღი რესპუბლიკაში იცნობენ.

შარშან ალექსანდრამ 300 კალოგრამი აბრეშუმის პარკი ჩააბარა სახელმწიფოს. წულს კი

300 კოლჩოგმა მხოლოდ პირველი გამოცემა-დან იგადგურდა. ალექსანდრა თანა აივანაშვილის მეთაობით მუშაობს. მან შეაბრუნებ ქალ-ბიასების ჩამოყალიბის საკლა, სადაც მათ პრაქტიკულად არცეუ ქეის მივლა-გამოყვებას. ალექსანდრა კარგი მუშაობტნე და მუშაობინდვდა, ყოველწლიურად გადატარებნით ასრულებს ხახვისა და სიმინდის ჩაბარების გეგმას.

• • •

იგი სასოფლო გზის შეკეთებისას გავიყანით. რზონის ჩქებში ვცვა და კოლმუერნებისთან ერთად შრომობდა. ნინამ მის გვერდით მყოფ მამაკაცებზე ნაუბე მირჯუდ და მოხრჩბეზულად რადი კერას ეშწწივლა, ყოველი საჭმის დიდი ენთუზიასტე უნდა ყოფილიყო.

შეგმეს წელიწადი ნელი შენგვლია სოფელ სულოლის სასოფლო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარეა.

დამამშობლმა ქალიშვილმა ბინა სულოლი დიდლი, ვუბეს ადრე დილით და გვიან საცამოს უფრო გვირდები, მაშინ პოულიის დროს პინაღი საჭმის მოსაფერებლადი და ამურობინა სახლის მომორბოდა.

ნელის შევქლია გიამობით სოფლის კვიოლ-მოწყობის შესახებ, თუ რამდენი ხაშენი მისალა და ფული დაიხარჯა 220-ადგილიანი სასოფლო კლუბის, ორი დამწებითი სკოლისა და მადლიზის მშენებლობაზე.

სოფლის ხიდებისა და გზების მშენებლობა-შეკეთება უმეტესად შრომელთა მინაწილობით ხდება. ნელი ცდილობს დაზოგოს თანხა და იგი უთითორადამწმარე საღარიბო შუტანოს. ურთი-ერთდამამარე საღარი ნელამ შემოიღო. ესმარე-ბიან მრავალშვილიან დედებს, ავადმყოფ კოლ-მუერნებს, საჭიროების შემთხვევაში უნიშნავენ პენსიებს.

560 კომლი ცხოვრობს სულოლიში. არ არსებობს სოფელში ისეთი ოჯახი, სადაც ნელის ფეხი არ შეეფცას. მათი კარგი იცის და ავიც.

გულსმუერით გვიცხადა ნელი წერილებისა და საბიერების განხილვას. სადაღი საბიოების გა-დაწყვეტაში სასოფლო საბჭოს დეპუტატებიც მონაწილეობენ. ნელი სოფელში მომხდარ ყველა ოჯახურ უთანხმოების აწწწივლებს, კეთილად აბლოთებს. ბოლო წლებში საგრძობლად შეშ-ქირდა უსამოწინებანი, მუშობლებს შორის ავილ-მავალი, საყოლმუერნეო კონების დატყევის ფაქტები, რაც პირველ ხანებში ასე ხშირი იყო.

სულოლი ცნობილი კურორტაქცია, მისი გოგორ-დოვანი წლები სხვადასხვა დაავადებებს შევლის. განსაკუთრებით უშდება იგი ქალურ დაავადებებს. ნელის ენციკლოპედიით იქ ასწარულიანი პან-სიონატს ამწვდა, გაწწწინდა და გალამაზდა პან-სიონატის ეწრა.

• • •

სოფელ ტინაბინერის კოლმუერნობის კანტორაში რაიონის თითხი გარდასმავალი დროშაა — ოთხივე სოფლის წარმუერების სხვადასხვა დარე-ში მოხლეული მუშაკებისათვისა და სოფლის — გარდასმავალი სახელად, ჩვენი კოლმუერ-

ნებისათვის კი გარდასმავალი, — დიმიტრი ამ-ბოზის კოლმუერნობის თავმჯდომარე ვლდუფერ-დვინიანძე.

ჩვიდმეტე წელია ელფეთერი ამ კოლმუერ-ნების თავმჯდომარეა და ხუთი თითხით იცის კოლმუერნობის ყოველფერი შესაღებლობა. იცის, რომ წლიური გეგმა თავისუფლად შედ-ლება მის კოლმუერნობაში მარე და მესამე კვარტალში შესრულდეს. სახელმწიფოსათვის ხორცის მიყიდვის 1967 წლის გეგმა ელფეთერმა გასული წლის დეცემბერი შესრულა. გადაჭარ-უებით შესრულდა ყველის, ყურმის, ხახვისა და ხილის ჩაბარების გეგმებიც.

კოლმუერნობის მარშან დედან გეგმით ერთ ქეტატარზე უნდა გაეშენებინა, მან 15 ქეტატარი ადფინის პლანტაცია შეშატა რაიონს, კოლმუერ-ნები იაპონური ხურმის სანტრის მოწყობასაც ამორებენ.

კოლმუერნების კარგი მშრომელი ადამიანე-ბი პეტეს: საქართველის სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი თინა ადეიშვილი, მოწინავე მუშო-ბტნეები ნადია ოხიციკიე, ნათელა გიორგაძე.

ნადია ოხიციკიე

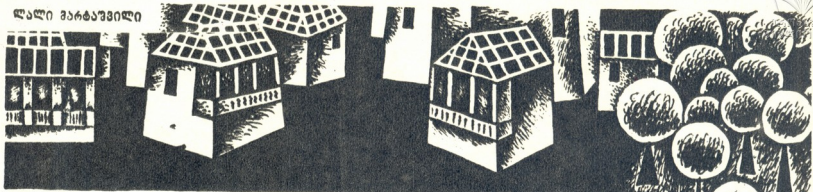
მუშავა ხახვის მოყვანის წესები. მარშან მან 1500 მეტრ ნაკვეთზე 5,5 ტონა ხახვი მოიწია, ამასთან ყოველწლიურად 3 ტონამდე სიმინდი მოჰყავს მას, 2 ტონამდე კიტრი, უცლის ვენახს და აბრწყუნს.

• • •

ეს სადალანტორი წაწმარე ადგილობრივია, გარე...

ცვაგვიშობის ფინანს საქმითი კომბინატში ეყ-რება ქალისა და ბავშვის კაბები, ხილბანდები, ბაფეთები, თაქსაბურები. ყველაფერი მხოლოდ ქა-ლებისათვის, შედილიათ ასე უწოდით, — ამ-ბობის პირველი სრფადის სრფადირი ფერხ ძაგ-ნიცე. მის 24-კაციან სრფადს, რომელიც გეგმას ყოველფეთერად 140-150 პროცენტით ასრულებს, კომუნისტური შრომის სახელისათვის მუშობილ პიროდად იცინობენ კომბინატში.

სადამომწმროლ საამწმროდან მიღებულ გამოჭ-რილ პროდუქციას უთრეი ოპერაციების მიხედვით მყურე გოგონებს ურუგებს, ამოწმებს მათ ნაე-შუგარს, შუა პროდუქციის ხარისხს. ვთერეი თავის მოვალეობას შესანიშნავად ართმებს თავს და აზრებულა მისი შრომადის მიერ გამოშვებული პროდუქცია მაღალხარისხისაგანი.

ქვემო კენკ

მოთხრობა

მხატვარი დ. კახი

ცნა მისისთვის რომ არ ჩამოვიდე, არ შეიძლებაო, — შერდა დედაჩემი, — აქ დიდი ახმაია, ნუ გამოაქვლები, აგრეთვე დედა გენაცვლება, შენი მართალი დიდი შრადებაშია, რის უხდის ბიძაშენსაო. წერილის ბოლოს ჩემი ძალის ხელი ვიყანი, — დამაფასე და ჩამოვიდი, ჩემი კაცე მოვიგონი, გულის მოსაფხანი მიზარა, დასაზრდელად დამილოცეო.

...დავადგიე ჩემი უხნის ირღობესა და, სადღა ორბოზე, ვეღარ ვიყანი ჩვენი უხანი. მარტო ვვა ძალის სახელია ძველებური. ერთ დროს იხაზე კარგი სახელი ჩვენს უხანში არ იყო; ოროთახიანი სახლი იწყებოდა ვინმეს ქმნიდა სოფელში. ჩემს ბავშვობაში მივიყიდა, არი ოთახი რად უნდათ-მეთი. ერთი ოთახი გვერდა, ჩვენი ბაჭი-ბარანდა ეტეოდა და ჩვენი გამარჯვლები ოჯახში. ვვა ძალისაგ შეიქმნა ოთახი გაქირავებული ქმნიდა ჩამოსულ მასწავლებლებზე და ესეც ამართლებდა ჩემს შეხედულებას. მე და ვვა ძალის ახლა ტოლები ვიყავით. მიყვარდა იმით ავიპოვო ჯდომის...

დაცოვითი შემოთხვება ჩემი ძველი წაწყარა. დავაფხანი ჩემი უწყობი ბავშვობა მომავისა. სიმწიფეში ფეხმდგომულს, ანაველმა ბიჭმა მკაცრა:

- გო, ე, სიძე არ უნდა დედაშენს?
- ჩაიწყვიტე ხმა, თორცე, თუ უთხარაო...
- არც კი გაუხრდება ჩემი ჩასიძება, დიდი რამაგა თქვენი სოფელი, აი!
- პირი გამოირცხებ და ჩვენი სოფელი ისე ახსენე. — გავცეცხლდი.
- წყალი არა გავიღო და რით უნდა გამოვირცხებო? — ასე დამიგინა „ზარიალითა“ და „მილოწყობისა“ გათამაშებულმა ანაველმა. გალაკული და მეც დავამოწყობდებოდი ბიჭი იღებოდა. მე კი ვეღარა მოვახერხე რა. „ნეტა გო მის იურეტი-მეთი“, წყალობურეც და გავცეცლე იურეტირის. გული კი ვინჯებო: ღაიფა, ჯამლის ტყეში უშაბ იღრება ტინწყარო, ერთხელაც იწება ჩვენს გათამაშებულნი-მეთი.

...საშვილი განწყობილება იდგა. ნათესავებით და მოყვებით აივსო სოფელი. ჩემი ძალი სიმ დიდ ფესფესში იყო. იმასაც დახვედრდენ თავისიანებით.

— ვინ დავყალი? — ყვირონი მტვირდენ ცოცო-ბიჭები ერთში, ხის ძირას მიხებულ ცხვარს!

— მევე! — მღეროლით პასუხობდა ფარას მისსლებელი ცხვარი. „ზენი ამ ბაზში იყო დანიშნული, იმში გამარჯვების ოცე წლისითავებ რომ გახვნიდა. აქ სწორად იმდენი თუ იდგა, რამდენიც ამ სოფელშია წასული წაიქცა იმში. ყველა ხეს თავისი სახელი ერევა. სამახი არავფლებული დაცემული სამივე ვეგავი თითქმის ვეხვრე იდგა.“

მევე დაიჭირა მივიღე და. ხეებში მისაგრებულნი ლიონის პატარა ფორფიტები ოქროსფრად აღალაბა. მოყვებით ხეების რიგსა და მიცოცხლებთან ჩვენი უხელები, თანატოლები, თანალასებნი.

ბიჭი, უბოლო, უღიმი დაგმთავრეთ საშუალო და ისრულე ბავშვობის ოცნება. ეღარას ტანში და იმივე დავატყობდა. მერე? დაიჭირე? რა მოგვარა! ამ უნდა ამ მავ გოლიათ მანდანას! ო, შოთა გულიანოვილი, გაიჭინდა განა ფრიადისნობის ატესტატორ? აი, პირმადრი სული ელიაშვილი. უოქმელი

გოგია იღამევილი, კუხანით თაფლისთავლა ფარანოში, მხარბეტიანი გოგია მღვდლიანევილი, ხელდამოგავალი რამან ბასილიანევილი, უდილობოდ დარჩენილი ოთარ ბუიშვილი, შავთვალა ალექსანდრე ჩალაიაშვილი... მე შერეს თვადი მეტრია აღუ, არც შენ იცოდი და არც ამ ხემ იცის, ახლა ასე რად ველაყციებთ ხს ტოტებს.

თითქმის აქ, მოგარდებულზე, სხედან მთი არბილები, სუერებენ ჩვენს უხიშა, გულზე ვარდი ეშლებათ და ტყბებთან. შევიცა სახლი, ბაღისს ტყვირი აქის და ჩადის მთი ფეხებში. ძალის შემოსვას ტრელებალათა უფლებილები ბიძამისს სახელზე დარტულ ნაწეთან და რადეცებს შევადება ოცდისამი წლის პასაზე.

არა ქვრობობა ძალე, შავი კახა ახლოს არ გაივარა. ელოდა და ელოდა. ერთი ბიჭი დარჩა გოგისა სახელზე და სხვა ფორსათვის არ ეყვალა. ალაბათ, ახლა კი ვაფერხა რომ გოგია აღარ არის. მამ, რად დავაყვივინა ბიჭს ვევიღა დღეის დღისათვის, რად ავსო სახლი სტრელებით?

— როცა პაპაშენი იმში წავიდა, მამაშენი იბრუნე კიბებს უკაყუნებდა ტიქებას და წყალს სულაჰავდა. ხანდახანს ლოცონში ჩავიგობრდვით, ჩავიგინებოდა და ძიღმი შეტებოდა, პაპაშენი მტყეოდა: „მამო, ჩვენს ბიჭს ახლა სიმინდის მარჯვლის ოღენა მოგებატაო“. ცოლშვილის გიგი იყო.

ძალის არც ნაშლის ნატები დავიწყებოდა. ამოიღო ჩანთიდან და ხის ძირას მიწა ააჩეოდა, მერე ლილისნების თესილი ჩავყარა, ხელთი მიურა-მოურა ხსო. ორ კვირამი ამოვა ლილისფერა, გაიზარდა, ჩაგვფავა გოგისა სახელზე დარტულ ხეს, ლურჯ-მწვანე დაიჭირა, ტყამაფორიებით გაიშლებდა დღისით, საღამოთი კი პირს შეიკარა, ღილით იმსე გაუცნობი შიან ქვეყანაზე.

ნანას სახელზე წაყარა ვერხვი შრიალებდა. მისიანი იქ არავინ იყო. ამ კი ვინ იწებოდა, ხელები დადევნებოდნ თავზე? დარდისაგან მღვმეჭული დედა კი ეს რამდენი წელიწადია ევსის ვეღარ გასცილებია და ამ აღმართზე რა ამოვიყვანდა. ნანას დაცე არსად ჩანდა. შეიღოშვილის შექმნის მოვლის თურმე ამ დღეებში და იმის მღვლერხებისაში, — თქვა ლილი.

ნანას ჰირისულები ახლა მე და ლილი ვიყავით. დავსებდით ბაღებს. ვევათ ყავარი ღონებრად გაბარდულიყო ხის ძირას. გულმაგი ფოთლები წოთლოდა უღლიანევილი, კოჩერებს ტუბებს დახვებოდათ.

...ჩვენი ყველას მეტი კახების ჩაყმა გვეყვარადა მამის. სიწორეც ბიწვე ყველველიობა თაღებში (ახლა, როცა სიმბერის კარზე ვეგავარ, თაღნი თვალთი არ დანებანებვა. ფრადის ვიყავმ, შემხვარის ადამიანმა, კახის ფერმა გაუხალისის თვალში). ნანა კი მონინაც ტრედა-ჭრელას ეტანებოდა. ყოველდღე რიდი იცვამდა ფორმის კახას. მართო მასწავლებელი ცეცხლის აყრიდა. ნანა დაიჭრებდა, ერთ-ორ დღეს ფორმაში იყო, მერე კი ისევ სა-პატარაძლისათი მოიპარებულ გამოვიყვანებებოდა. შავი კოლა შესვენებაზე სულ ჩვენი უკლასის კვდელბი იყო აუბდებული. ვიცოდით, ნანას გულისთვის იცნებდა მეზულები წყალს.

დავაშიაგრეთ საშუალო და დამატება ჩვენი კლასი. ნანას ზაგვიძის „პროფესია“ ტვიზიზა იყო. გვირა აკაციის ცვალი და მკლავებს გვიკარავდა. მრავალმარტას ფოთოლს გვაგებდა უტკარა თითებზე და ძინძებით გვიხვედა. ლილიმ სახლო ვადაიწია და ზაგვიძის ნამუშკარი მარცხა, — ნანას „აკრილი“ დამაბრძოლა ერთხელ.

მეოთხე კურსს ვამთავრებდი, ომს რამ იქება. იმ დღეებში მოულოდნელად შეწყარა ნანა ქუბაში და „ფრონტზე მუზანიანი“, ისეთი ტრინი მითხრა, თითქმის მხოლოდ ნანაზე იყო დატრინილებს ზედი; ჩკარა თუ არ წყვილიდა, ვიღუბებოდი. თავშიწონე გრეო იყო და თავისწონებელი ასპარეზიც ელო წინ. ჯიქურ მიწვედა წვრინისა და გამოცდილების სკოლისაკენ.

• • •

— ჩემს შვილს ტოლ-სწორები მოუვიდნენ, — ჩაიღუდუნა ვეა ძალომ, ჩვენი რომ დავგინახა. იქვე თინძისმე მუზონლები ტრიალებდნენ, ვარცლის თაზე მცირე სუფრა გავხალათ. ქლაქადან დებემა გამოფრავინა დიდი ბებიისათვის, ბიჭე შეგვიწინაო, და ვეა ძალო პატარა ძეგბის იხდიდა. ჩემ შვილითიყილს ბიჭი ვეცოდა, ქა, იმეორებდა ვეა ძალო. ახლა აიარა პირველიდა ვეა ძალოს სახლი. ავიანი ძალიან დახალი მესწენა. მოხუცებული პატარისი კვალითაზე იქვერობა დავცილ-დამწინდილი იყო.

ვისაბრეთ, ცხელი ნახუქიც გავტრევი, ძეობაც დავეულოცი ვეა ძალოს. შერე მრავალი ყუთი ვაგმოილო. მიმადრდა ეს ყუთი, ნანა „ტიფელას“ რომ ეძახდა. ფირფიცისა იყო, მრავალი, ყველაღ დაპრიალებული. სტუდენტობისას ამ ყუთში რიკავა ნანას თავისი ძეირასყულობა: დედის ნამუშკარი ოქროს საათი, ახლადშეკრინი თეთრი კრებლენისი კაბა, წითლო ყყაჩოები რომ ეძახა ზედ, შავი, მოღვრა, ზაუნა ფესსაცხელი და ძირში ჩაფენილი ქალაღის ქვეშ კი — საიღუმელო...

... მე და ნანამ მიფლი საღაღის ერთად გვაგებართ. საღააარაკო ბეგრი იყო. გატყდა ნანა. შერე ყუთის ძირში ჩაფენილი ქალაღის ქვეშ შვეო ხელი და წერილები გამოიყოცა. „მამ“ შარშან დამაიავრა ინსტიტუტი და უკვე მუშაობის სოფელში. სახელის თქმა უჭირდა ნანას, ნაცლოსახელები დაღოცა დემერმა, ისა შეფლოდა. აი ახლა სამისოდ იყო ჩამოსული, ნანას მანინ ეს კაბა ეცედა. „იმას“ ძალიან მოეწონა, გინდებოა, უთქვამს, დე-დაჩემებამ ამ კაბით ჩავიყვანა.

ვეა ძალოს ხელები აღარ უსანკლებდა, აღარც ცრემლი უწინადა გამზალ თფლომე... ყუთი ამოქება და წინ მრავალი ვაფიოლებული სამკუთხა სარათი დავციყარა.

„გუშინ საღამოს ჩაწინარდა გულუნი. კარგ გუნებაზე ვიყავით. ჩემი კვინა-ლა იხმდა ხანდახან. გოფიები გამოეწვენენ. მეც ჩემი ტრელი კაბა ჩავიცვი, ყყაჩოებიანი. მალაქქელა ფესსაცხელიც გვაგაბაქურ. ო, რა მუხუბუბა ჩემს ჩემებთან შედარებით. ისევ ახალია, დედი, ჩემი ფესსაცხელი. აგურღლით გოფიები. დაპრიალებს სატკარეანი დავციწყადით. მოღდა-ველ ჩოქნუნს თაფლონი აუციციმბა, ველია რომ დინახა ცისფერ კაბაში (გახსოვს ველიაზე რომ გწერდი?). გოგო მართლაც დედფულსა ჯიქება და ის იყო აგუნუნდა ბომბდამბინი. ერთ წუთში ისევ ჯარისკაცურად გამოეწვენა...“

წვლით ისევ სამკუთხა წერილებს და სამივე ჩემად ვართ. „სულ მალე დამთავრდება ომი და ო, რანძენს ვიძინებ, მიფლ თვეს ლოტირდან არ ავდეგო...“

...ეს მესე თავრაცია, დედი, გადარჩა ჩემი ჯარისკაცი, მძიმე მდგომარეობიდან გამოვედი ასეა, მამ, შენი უღლილომი ქიქრუტი. პრაქტიკა, დედი, იცი, პრაქტიკას რა ძალა აქვს?!“

მერე შეწვეტილა ნანას წერილები.

ორჯერ კიდევ მოხულა ფოსტალიონი ვეა ძალოს კარ-მიდამოს სიახლოვეს. ერთხელ, როცა შვიი დებემა დაუდგია მუზონლების წინ და გატუსტუსებულა, მეორედ ამანათის ბარათი მოუკანა.

ეს ტრელი კაბა, მინამამსწრეული და სამკურავწვეტილი საათი, მალაქქელა ფესსაცხელი ფრონტელამ მეტობრებმა გამოღუზავენს ნანას დედას საწუნელო წერილითან და ნანას საფლავის ვაფოსურათთან ერთად.

ვეა ძალომ ყუთის აბოში ჩაფენილი ქალაღის ქვეშ შვეო ხელი და ფოსტარუთი გამოიფიო. ნანა და „ის“. ვაფიციდი. ფოსტარუთის მეორე გვერდზე წერია: 1942 წ. 20 ივნისი. „მას“ კარგი თაფლები ქვიონდა, ნანა ილიმბოლა, ისევ ის კაბა ეცედა, ყყაჩოებითი მოითულო.

ალმისანდრა უსი,
ბელარუსის ქალთა ფურხლის — რაბოტ-
ნიცა ი ხიალიაჩკას რედაქტორი.

სული ბუნებისათვის

ოლგა კობაკევიჩი

აღრან გასაფხულზე ვეწივ ემ ერთხელ საქა-
რთველს. მაშინ ჩვენი დები, ქართველები, თა-
ვიანთი ფურხლის 40 წლისთვის აღნიშნავენ.
ორგვლე ყველაფერი უკვამდა. სიბობ და სინათ-
ლე ზეიმიბდა. საფორია ქართველა კვეყანა,
ლაშაზი და სულთი მღღადრი არან მისი ადამი-
ანები.

მრავალი შიბა და ველი გავაზობებს ერთმანეთი-
საგან ქართველებს და ბელარუსებს, მაგრამ
მტაცე მშური სიყვარულითა და მფობობით
გართ შეყვარებულნი, რადგან ერთ დიდ სარ-
თო მიზანს ვუმასურებთ, ერთ საშეიღწელო
საქმეს ვაკებთ.

ახლა ჩვენი გასაფხული ზეიმიბს. მწვანედ
სასასებნს მიდამო, კვეყიან იმანებში, თფორ-
ვარდისფერი საშისი ჩაუცვამს ხაღებს. ასეთი მა-
ისი იყის ჩვენიან და მას ჩვენ ყოველთვის ახალი
ვამარჯებებით ვეგებებით. წლებადელი გასა-
ფხული მაინც განსაყოფებულა: გვიასლოფებმა
მსოფლიო-ისტორიული მნიშვნელობის ბარბი-
საბჭოთა სახელმწიფოს არსებობის 50 წლის-
თავი.

ამ 50 წლის მანძილზე ჩვენმა ხალხმა, მთელ
საბჭოთა ხალხთან ერთად, ბრძოლისა და გამარჯ-
ვების დიდი გზა გაჩაღო. ჩვენს კვეყანაში აღიზარ-
დნენ ახალი ადამიანები, ახალი ქალბი, კო-
მუნისტების საქმისათვის შეფრებული და თფადფე-
ბული მებრძოლნი, თავიანთი ქვეყნისა და ბე-
ლის ნაშფული განმშებლებნი.

ვალენტინა გორდოვა.

მოგიგონოთ რვეოლევის პირველი წლები, მო-
კიგონოთ, თუ როგორ მზურავლედ ვებრდნენ მარს
ბელარუსი ქალები თავიანთ მშობლიურ საბჭოთა
ხელისუფლებს და როგორ აბრძოდნენ მისი გან-
მტაცებისათვის. ვიამობით მხოლოდ ერთ მათგან-
ზე. იქნენ ვინასეთი კინოლენი — „არწივის
წყარო?“ ეს ფილმი შექმნილია საბჭოთა ხელი-
სუფლების პირველი წლების აქტიურბი ოღდა
კობაკევიჩზე ყოფილი მოყვამარჯ, დარბითა კო-
მიტეტის წებრი, ლეგენდარული კომისარი, რო-
მელსაე ორჯერ მუხაჯუქ საცედლო: პირველად
ბულაკ-ბალახობის ბანდებმა, მეორედ — ფა-
შისტმა არასაშფებმა, — ასეთია ოღდა კობაკევი-
ჩის ცხოვრების გზა, ერთგონი იმ ქალის გზა, ვი-
ნაც გაათავისუფლა ოქტომბრის რვეოლევიამ
და ვინც აქტიურად მონაწილეობდა ამ რე-
ვოლუციოში. თავის ცხოვრების ყველაწ ნაშფლ
დღედ ო. კობაკევიჩი თვის ვლადიმერ ილიას
ემ ლენინთან შეხვედრის დღეს. ეს მოხდა ცირ-
კაში. ლენინთან მივიდა ბელარუსი გლეხი ქალ
და, როგორც ყველაწ მებრფს ადამიანს, გა-
ანო თფიანი საწუკარი ოცნება: რა ბედნიერი
ვიქნებოდი, ჩვენს სოფელში ერთი ელნათური მა-
ინე რომ აინებოღებოქ. ოღდას სისუსტე ლენინის
სიტყვები: ელნათური იქნება ყოველ ხატაში და
იგი, ოღდა, თფის სახალში მოისმენს, თუ რას
იტყვის მოსკოლო.

მაღ ლენინი გარდაიცვალა. მაგრამ მწესამე-
ბამ ვერ გატეტა ჩვენი ხალი. იმ შორეულ წელს
ოღდა კობაკევიჩმა მუყინა ახალგაზრდული და
ლენინის სისოფის აღსანიშნავად ფიქტურაი გა-
აწუნა.

ასრულდა ბელარუსი გლეხი ქალის ოცნება:
ახლა ყოველ ხატაში კამაქმებს ილიჩის ნათურა,
ხაგვები სწებლობენ ნაშფლ და ვრეულ სყოლებ-
ში, პატარებისათვის აშფდა ხალები და ხაგები.

საბჭოთა ხელისუფლებამ აქტიურ ცხოვრებში
მაბაზ მილიონობით ქალი, მუყინა ყველა პირი-
ბა ყველაწ რთული პროფესიის დასაუფლებლად,
ცოდნის მესაქმენად, ასწავლა სახელმწიფოს მართა.

* იბეჭდება შემოკლებით.

ჩვენი ქვეყნის ვრცელ მიწებებზე მუშაობენ და მიწის გულს აპრუნებენ შინაის საბრტორო ქარხნის მიერ გამოშვებული „ბელარუსის“ მარკის ტრაქტორები. მათ შექნაში აქტიურად მონაწილეობენ ქალები. ამ საქარნოში შიმუშავებ თონთი ათასმა მუშა ქალმა გაიზარა მთელი კოლექტივის დიდი სიხარული, როცა ქარხნმა ღვინის ორდენითა და აგრეთვე ლაიპცივის საერთაშორისო ბაზრობის ოქრის მედლით დააჯილდოეს. საზღვარგარეთის 50 ქვეყანაში ოგზანება ჩვენი ტრაქტორები და მათი მუშაობა მაღალ შეფასების იმასობრებს.

ქარხანაში არ არის საამქრო და უბანი, სადაც ქალი არ მუშაობდეს. ქალები არიან კონსტრუქტორები, ინჟინრები, საამქროთა ოსტატები, პრიგადირები, მეაშუებები, სარატები, მესაბინებები, წუნელები.

შეიძლებაა ეურნალ „საქართველოს ქალის“ მკითხველებისათვის მოვეთხროს ქალთა კომუნისტური შრომის ბრთვადების, სოციალისტური შრო-

ლიდა ოსიუი ქალიშვილიან ერთად

მის 143 გმირი ქალის, ორდენიანი ქალები შრომარზე, მერამ ეს შორს წაგოყვანდა. გაბაბობით შილოდ ვრო მთვანზე — სოციალისტური შრომის გმირზე, ტელეგრაფისტ ვალენტინა ანტონის ასულ გორდევიაზე.

ტელეგრაფისტი ქალი და გმირი? ...კუნასანელ წუთამდე არ დასტოვა ტელეგრაფი კავშირგაბმულობის ასაღებაზრდა მუშაობა ვალენტინა გორდევია. ქალაქი უკვე იწოდა. დიდი ხანია დიდუბრულიყი შინაში და მოვილევ. ვალენა მინერ ჯიუტად ცდილობდა დემყანებინა მათთან კავშირი. ელოდა და ელოდა, არ სტოვებდა საშუაში ადგოღს. როცა ბობრუსიკის ქუჩებში ფა-

ბატან, კონსტანტინა

ნისტები გამოინდენ, შილოდ მამინ დასტოვა კავშირგაბმულობის მუშაობა მცირე კრუგში ტელეგრაფი და აღმოსავლეთისკენ წავიდა.

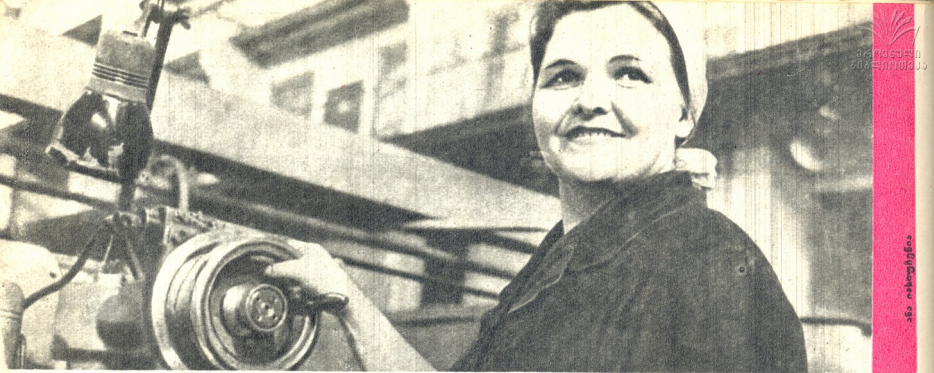
მერე მოქმედი არმია. ფრინტი. იყო უკანდახვევა და შტეტი. იყო შიმშილი და სიციფე. იყო ხალხისა და შიული ქვეყნის გმირული შემართობა. და ამ შემართობაში თავისი ადგილი ეჭირა ფრინტის მკავშირებს, ასეულის პარტოზეს ვალენტინა გორდევია.

შუმედ, მოგვიანებით, ბობრუსიკის ქუჩებში მიაბიჯებდა ორდენებითა და მედლებით მერდებამეშენებული ქალი. ნაცნობები მას ეკითხებოდნენ:

- სად იმუშავებთ, ვალია?
- ტელეგრაფში!
- რატომ უფრო მაღლა არა? შენი დამსაუბრებით, შენი ბიზრადით?
- მე არავფირი მველებმა უფრო მაღალი!
- და ვალიასთვის ის საქმე შართლიც ვველაზე მაღალი იყო, რადან თავიდანვე გულით უფერდა.

ვალია თვითონაც სწავლობდა და სხეებსაც აწავლიდა. გახდა შესანიშნავი საცვიოსლსტი, უმაღლესი კლასის ტელეგრაფისტი. მას კიდევ ერთი მჭირფისი ნიჭი აქვს: იოლად იცვლეს გზის ადმინიათა გულგისიკენ.

აი კიდევ მორე გმირი. ზელორუხი ხალხის დიდების ციტადლიან — ბრტის ციხე-სიმგრესთან ცხოვროს და შრომობს იგი, რესპუბლიკაში ვველაზე სახელგანთქმული მწველია ლიდა ივანეს ასული ოსიუი. უკვთი ათასი ლიტრი რძე თითოეული შრომიდან — ასეთია მასი მამუნებლები. მას ბვევი მიმდევარი ჰყავს, პირველ რიგში — მისივე ქალიშვილი ვალია. იგი საშუალო სკოლის დამოაგრებისთანავე მივიდა ფრნამი. პირველად მუშაობა უქნელდებოდა. შემდეგ, დედის დაბმარებით, თანდათან გამოიწროთ და კოლმურქრობის მწველია ვროის მეორე ადგილი (დედის შუმდე) დაიკავა. ლიდა ივანეს ასულმა ესტავება საიმელო ხელს გადასცა. გვიანთან კიდევ ერთი შესანიშნავი ზელორუხი ქალის ცხოვრება. მას ქალისათვის იშვიათი და რომანტიკული პროფესია აქვს — დირიგირია. ის პრფესია დიდ ძალასა და ნებისყოფას, ხასიათის სიმტკიცეს მოითხოვს. შესაბამეული, შთოვლითი ამბობი არიან ასე ციტინი დირიგორი ქალები. ტატანა მხევილის ასული კოლონიიკვა კი თავის შირე ერთადერთი ქალის ოპერის მუდმივ დირიგირია შრომის. მას ასონულტური სწენა და არამეკულებრივი მუსიკალური ნიჭი აქვს.

ანა იასოლუხიანი

ვიკლე შერალს აქვს თავისი საყვარელი წიგნი, მსატარს — ტლო, ტატინა კოლომიცევის ყველაზე საყვარელი და ძვირფასი ქმნილება საოპერო სამეცალო „ორსტატა“.

ტანვეის ოპერა „ორსტატა“ წინაი არასოდეს დადგმულა საბჭოთა სცენაზე. ბელორუსის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო თეატრმა განასობრივლა იგი პირველად. ოპერის ტრავიკული სახეები შემსრულებლებსაგან, პირველ რიგში კი დირიჟორისაგან მოითხოვს დიდ ნიჭს, მაღალ პროფესიულ ოსტატობას. ტანვეის მუსიკას მწერწყო დირიჟორი ქალის აზრი და გრანობა.

პერსეკციას ვიდრე ასეთ აღიარებას მოიპოვებდა, იგი დიდხანს შეყადინებოდა, ინსტრუქტორის შეივალურებით ატარებდა სასწავლო გაფრენებს. პირველი დამოუკიდებელი გაფრენა მან 1962 წელს განასობრივლა. სოლო სამი წლის შემდეგ საბჭოთა კავშირის ასსოლურტერი ჩემპიონის ტიტული მოიპოვა. შარშან მინაწილობა მიიღო მოსკოვში გამართულ მსოფლიო ჩემპიონატში და მრავალქიღმი მეორე ადგილი მიიწინა, ნებისმიერი პროგრამის შესრულებაში — ოქროს მედალი. ასე გასდა ტატინა პერსეკცინა ერთერთი საუკეთესო მფრინავი ქალი მსოფლიოში.

ზინა ტუნოლიხოვა

ბელორუსის საოპერო თეატრის სამეცალო „ორსტატა“ დიდი წარმატებით შესრულდა მოსკოვშიც, კრემლის თეატრის სცენაზე.

ცისფერი სივრცეების დიასასლდის უწოდებენ ჩვენთან ახალგაზრდა სპორტსმენ ქალს ტატინა

ბელორუსი ქალები ფართოდ არიან ჩამბული სასოციალურებო და პოლიტიკურ ცხოვრებაში. რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატად 160 ქალი არჩეული. 16 მოწინავე ბელორუსი ქალი საბჭოთა კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატია. ერთი მათგანია ანტონინა ივანეს ასული ბელიკოვა — გროდნოს რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე. ბუერი საინტერესო და მრავალნარი საქმე აქვს მოსაგერებელი რაისაბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარეს. ანტონინა ბელიკოვას სასამელოდ უნდა ითქვას, რომ იგი ყოველთვის მოწოდების სიმალეზეა. თავმჯდომარეს სწორად შეხედებით სოფლებში, მისი უბირველესი საზრუნავია ძირეული საბჭოთა აპარატის როლის გაღვივება სამურწრო და კულტურულ მწებებლაში, მისი ავტორიტეტის ამაღლება. ანტონინამ კარგად იცის, რომ აღმასკომის მხარდაჭერას და დახმარების გარეშე ვერაფერს გასდებ, ამიტომ არის, რომ იგი განაკეთებულე ყურადღებას უთმობს აქტივის ჩამას საბჭოს მუშაობაში, სასოციალურებო საქმიანობაში.

რაისაბჭო ავტორუად იბრძვის სოფლის მეურნეობის აღმავლობისათვის. გროდნოს რაიონმა სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსაყალიბანობისა და მცესობეულების პროდუქტულობის ამაღლების დარგო ერთერთი პირველი ადგილი დაიკავა რესპუბლიკაში.

ანტონინა ბელიკოვას დამხმარება საყოლმურენო ვკინობივის განმტკიცების დარგში

აღინინა უმაღლესი ჯილდოთი — ლენინის ორდენით. იგი სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატად აირჩიეს.

გავეცნო კიდევ ერთ მოწინავე ქალს — მინსკის საავტომობილო ქარხნის მუშის ანა ივანეს ასული იასოლუხიანას. ანა ივანეს ასული ხან საღარავ, ხან სატრაქტორი, ხან სახეს ჩარჩო მუშაობს, და სადაც არ უნდა იდგეს, ყველგან შესანიშნავად ართმებს თავს დავალებას. მუშაობის უამრავობოდ ვინც იფანავ მაინც იცნობს წამაზრებას, იცის, თუ რას ნინნას ეს. ჩარხის მუშაობის ამყობა მხოლოდ მაღალი კვალიფიკაციის სპეციალისტს შეუძლია.

არჩეული პროფესიის სიყვარული, შევაფორუბა და მოითინება გზმარება ანა ივანეს ასული წინსვლაში.

მას ქაყეს ქმარი და შვილები. მაინც პოულობს დროს სასოციალურებო მუშაობისათვის, მომწოდებლობის მსატრულ თვითმოქმედებაში, იმაღლებს ცოდნას. მრავალი დაწვის მომხმარებლის დარგში საკუთარი გამოცდილების შესახებ ბროშურის დაწერავს კი მოახერხა.

როცა ბელორუსი ქალების შრომითი სწავლებე ვლაპარაკობთ, არ შეიძლება დავიფიქოთ მათი წვლილი სამამულო ომის გამარჯვებით დავცარგინების საქმეში, მათი საბარბოლო მამაობა. ზვენი რესპუბლიკის ათასობით ქალი, ავტობოტო ბელში, ურემი ვარისკაურეი ფესსაქმელობა და განმანტრებობი, მამაცურად აბრძოდნენ პარტიზანულ რაზმებში, ფაშისტურ შემოსევისაგან ივანდნენ საბჭოთა მიწა-წყალს.

შესაძლებელია, კიდევ გავცნოთ ბელორუსი ქალიშვილად — ზინადა ტუნოლიხოვას ამბავი. მ ივის მინაძლე ზინამ ბრძოლას ვეღადან 128 დაჭრილი მებრბოლო გამოიფანა. მათ შორის, ალბათ, პრათვლიდი ხალხის შვილებიც იყვნენ. ერთ-ერთი ბრძოლის დროს ქალიშვილი მამიხედ დაიტანა. თითხვედ კიდური მოყვითეს.

ზინა საბჭოთა ექიმების თავდადებულმა ზურუნამ გადაარჩინა. იგი იპოვა და სახლში წაიყვანა ვეველავ ახლობელმა ადამიანმა და შეეზარა-

მა, მისმა მეუღლემ იოსებ ბეტრესმა ძე მარჩენიკომ. ახლა მათი მეგობრული ოჯახი ქალაქ პოლოცკში ცხოვრობს. ზინასა და იოსებს ორი შვილი ჰყავთ. ზინა პარტიზნებით მორაობას, ხშირად განაოლის ნიგონებებით მისწავლეების, მოსახლეობის წინაშე. სამბროლო დამსახურებისათვის ზინა ტუნო-ლითოვის მინიჭებული აქვს სამკითია კავშირის გმირის წოდება. კიდევ ესრა ბელორუსი ქა-ლის მეგრად ამწვერებს სამკითია კავშირის გვი-რის ოქროს ვარსკვლავი.

ადრ ოსანდვანი

უაქრის ხე

წაქომოლო

ზამთარი მძაფრია... ვითარცა უწინ, სტრინისა ქაბი წინაფე უკლინს, რტკობზე ნათობს თეთრი და ლურჯი და ღილლსდენი თებერვლის თოვლი.

ვაწლის ხეი — სწრაფი ზაფხულის შემდეგ ვაწამდა სიზარით და აღარ იძვარის, და თბილი ქურჭი აცვია ღღებზე და სიწუმბე შემთხარი იცდის.

დო, უკველი დილით უხმობდეს ცალი, არ ესმის — უხმე, რამდენიც ვინდა მას ესაზმარება თიხათვის ალი და მისმეირი ტრფილი წმინდა.

მას ესაზმარება შუადღე სახე — მოაფრებულთ მათობელ შევხება; მკლავებზე უწევს და ჩაშად არწევს ლოყებულღვა გაშვების წყებას.

თარგმნა შორმან ჯაბაზარიანს

ტახია პერესკიანა

კონსტანცია ბუილო

ქართული
51530

დაადგება მთავრე ზეკარს და წრეს ჰყარვენ ქალ-ვაჟები, ტაფუადღურე გოგო ცცავავს აღტაცებით, ვატაცებით.

კახაც თფორი, ურელი თეთრი, ნაწავები ღამის მგვანი, და მისუტრავს ვითა გედი, ცისგან ქვეწაღ მონავანი. და სიღერის ხმას მისვყება თვით სიღერის თბილი ხულოქმა, ხან ნავაღდება, ხან იფუნება, მსგავსად ქართა, გაზაფხულოთა. ჭერ სიზრიათს, სახვე კრამლით, და მუსიკა არის მართლაც, ზვირთებრივად გამოქრთალი ლეღვა თეთრთა, მწვერლთა მკლავთა. ცცავავს გოგო, თავდახრილი, თვაღით ციხვს რომ უარდიღვავს წაშამების ხედილი ნისლი. და ვუკაცებს იმის შორიალით, წრტეში ჩამდგაოთ მღერით, ტაშოთ, ჩაუქროლებს აღმა-დაღმა და ტრჩევა იგი ახლა, ვით შექუმილი სიღერაში კრიმანულის წყრიალა ხმა.

თარგმნა დიმიტ ხახინაძემ

მინი ყველამ გეგით შეგდა მიმოზა კულუ-სიძეს მუხატატტის ციტრუსების სამკითია მუ-რენობაში. ეს ახალაზრდა ენტიმოლოგი, აღ-ბათი, ისე აივრეებს ჩვენივე გულად და მისვტრფებს, რთრეფი მასზე ადრე მისული შოიკითა. მარგან მიმოზა მვიდა უზრალად, საქმისადმი დიდი სიყვარულით და დიდი დღესვე ბაღებს მიაწრა. ნარტავდობის დიდი ნაწილი დადავდებით იყო, ზოგს ფრანგები მოსდებოდა, ზოგსაც ცრუფრან-გუნები, ვერვლესიებერი ტკიათ, გომოზი, ფრთაეთო-რა. მიმოზამ შორისლო უწინრივად მიყრილი ატკომავები და მიზიბნეული შამამალბევი რომ დაღადა, ამდენი საქმისაგან თვალა აქტრელ-და, მარგამ შეწამალულები ისე გულთიდავდ დააროვა, რომ მის სიტყვებში მცირედი ტონა-ღლითაც ვერ შენიშნეს.

— რა გნათ, — ვუბნებოდა ერთ დღეს მი-მოზა მურენების დირექტორს, — სულ თბი-ლო-მეტოლო ზურფის აპარატი გვაქვს და 76 პეტტარი ბალს ერთდოულად რყოთ უნდა მოვიმასურეთო. არა და, დაავადება არ ისპობა. ერთი-ორი ტრატ-ტორი მაცინ რომ შევიინთო... მართალია, ძვი-რია, მაგრამ საშიგეიეროდ მიუღ ფართობს ვით გვირამი შეწამალავთ.

...სულეტი ატკომანგნა ბაღებისაგან დიძრას. დირექტორი ჩაფიქრებული გასკურებს ზღვასავით გაშლო ნარინჯოვნებს. შურუნელებთა თითქის არ უნდა აკლდეს, მაგრამ ამ ფრთათფორას მარინ არაღერი ეშუელა?

— მინიე სიღან გაწდა ეს თბერი მწერი? — ბრზობის ენტიმოლოგი და ფთოლოვეე აპრის? — აჟუ... — უკურის მძღლლს და ნარტავს ნე-ლა არწევს.

— რაო, განა ეს ბეგვია? — ამბობს დირექ-ტორი, — შენ მარმან უნდა ეცნას. ბაღები უკლ გადათორბული იყო. ტაღლს ხეც გაგაფრუქა და ნაყოფი. მალე ესეც აღარ იქნება, ტრატტორის რომ შევიინთ.

...საკოჟტექნიკის“ რაიონულ განყოფილებას შეიპირებუიეთ მიღოლ რამდენიმე აგრტორი. მიმოზამ თეთრი შურარია სამი მათონი. დირექ-ტორმა მურენობაში კავი აფრინა — ტრატტორი-მის წყასყვანად შექმნაბატორები გამოზარანორ, თანაც ხალხი და შამქმეიკატები მომასადირი.

მეორე დილისათვის ყველაფერი მოწად იყო.

...ახლაც ბრბოლის ვეღლიან რეუნიონ ბრუნ-დებთან მძღავრი მანგანები. თითქის მთავი ადამ-მინებეიეთ ეს მით რველოუციის 50 წლისთავის შესახვერად გაზაღებული შრომის მნიშვნეო-ბა, ეს მით მუხატატტული მეციტრუსების დანა-პირები — 7,5 მილიონის ნაყვლე 8 მილიონ ცალზე მტეტი სურნელოვანი ნაყოფი მისცენ სამ-შობლონ

წ. მახარბაძე, ქობულეთი.

ლ. ჯ. ჯ. ჯ.

ნარკობი

მე არ ვიცი, რა ეუბნარა დედას, რით ვანერგე. იგი ოთხმოცი წლისაა. ის ახლა შვიდიად უნდა ცხოვრობდეს. ვაკაკი შვილები კარებში ღიმილით უნდა შემოდიოდნენ, მოხუცს თივარ თმასზე ხელს უსვამდნენ, ეფერებოდნენ.

მისთვის კი ომი უკარ არ დამთავრებულა. არ ვიცი, რა ვუბნარა, რით ვანერგე. ახლადმორბეული ორი ბიჭი გააცილა ფრონტზე. ერთი სულად არ დაბნუნდა, შვირე კი ჩამოვიდა...

იგი მატყობს, რომ მივინას მათი ცეცხრი, რომ მას ვერაფერს ვუბნებმა და შვიტო მამხრევებს. მასთან უსტყი ვარ და სანუკუმი სიტყვა არა მაქვს, პატარა ეს არ სტორღებთი დედებს, რადან ისინი, დედეები, ყველაფერს უძლებენ.

შვილს ღამაში ასოს დედა, ოცდასამი წლის წინ ვაგის დედა ღამაში იყო. ფრონტზე გაუზავებებისას სახეშეშინორი ძალი მას უმეარში გამოყვა. „არ გამოვიცდე, შვილი, — არი უნდას დედა, — არ გამოვიცდე“.

მას მერე გრივოდ ჯიქის არ უნასეს დედა. სინათლე წაერთვა მის თვალებს და დარჩა დედა ღამაში და ახალგაზრდა მას წარმოადგენა.

დედა!
ისმას ყოველთვის ჯიქების ოჯახში.

დედა!
ისმის ქართულ, ფართოიანიან სახლში.

სახლი უთისა სტეხია და კონდარია. ძველბურია სის ჭიშკარი ერთკულად ჭკიოდა. მიწა იზილია და სურნელთიანი. ბალახი — გემოანი. ასეთი ასოსეს გრივოდს თავისი სახლი, კარბადიში. ენატრება მიწის სუნს, ბალახში გაყო-რება, მაგრამ ფესს ვეღარ დგამს. სასულდათად დაქარაგა სიარულის უნარიც. მიწა...

„მიწა დიდა. მარტო შენი ეზოს კი არა, მარტო შენი სოფლის კი არა, მის გარეთაც შენი ქვეყნის მიწაა“. ამ რწმენით წავიდა გრივოლი საბრძოლველად.

სანტრები მიწაში იყო გათხრილი. მიწაში ცხოვრობდნენ, მიწაში იხივნენ და დედეობდნენ. მიწაში კითხულობდნენ დედის წერილებს და ფიქრობდნენ ფართოიანიან სახლებსზე. მიწაში დედებობდა სისხლი, იხადებოდა ბრძოლის წყურველი, ამორბოდნენ მიწიდან, გადდიოდნენ შეტევაზე, უფე-ბოდნენ ხელბრათულ ომში.

ვის არ გაეგინია, რა ცუცხლი კილა „მეტიერ მიწას“. აქ იყო გრივოლ ჯიქა. სასუენუმეს დარჩება მოსაგონებლად აქ ჩაფხილი ვაკაკიების აშვაკი. ერთ-ერთი მალაობის ასადებად შეტევაზე გადდიოდნენ მებრძოლები. დასოცლების ადვილი იკავებდნენ ცოცხლები, შეტევა გრძელდებოდა. გრი-ვოლიც შენაცვლა დაჭრილებს. არ ფიქრობდა, მასაც თუ იგივე მოელოდა. ფიქრობდა მხოლოდ, რომ ეს მიწიებულები სიცოცხლე ამ ბრძოლაში მოე-ხმარა.

ირვლივ სუდებოდა ყუმბარები. თვალბები ათებულად, ზერცხელად ყუმბარის ნამოსხერვებმა დაუზიანა, ფეხები წაერთვა.

პირველი, ვისაც მოუხში, იყო დედა. და ის მას ეძახდა. სწამდა, რომ დედა უშველიდა. იცოდა, დედა გაიღებდა და მოვიდოდა.

და ის მოვიდა.

პოსტბალში მან შეილი ვერ იცინ. ნახა თივარ სახვევებში გახვეულ უსიციებლო, დამწვარი სხეული და იფიქრა, რომ სხვა დედას უკვლბოდა შეილი, რომ ტყუილად ათია ხის ქვეშ დაშვები, ტყუილად ებალებოდა ყუმ-ბარებს სანტრებში, სანამ აქ მოვიდოდა.

„გაი, შენს დედას, უბედურს, ვისი ხარ, შეილი?“
შვირე დღეს მტკრულად დედაპაპაკა „დედაო“ ძღვეს უბასებას დე-ბრლოდა მტკრულად. დედას პოსტბალში შეილის სურათი აბუნებს. მისი უნი-დან ამოვლებოდა.

„ეს ჩემი შეილია და მან უნდა იცილებოს. ის არ მომიკვდება მე, ტყ-მი. გამატყნი, თქვენ ხომ აღარ გვირდებათ ასე დაფრდომილი“.

შვირე ჩაივდა დედა რუსეთში ხეობარი შეილის ჩამოსაყვანად. პოსტბ-ალშიც ცხენებში მიცვილებულები გადასუფიდა.

„იქნებ ჩემი შეილიც მათ შორის არის და უქმოდ მარბავენი“.
დაუწყო ძებნა მკვდრებს შორის და რომ ვერ იპოვა, აღვირში ჩააფრინდა ცხენს და დღემდე გააჩრდა.

დედამ დილას გაიყო, რომ გრივოლ ჯიქა ცოცხალი იყო.

დედები ყოველთვის მზად არიან მსხვერპლსთვის. ამ მსხვერპლს ჩვენ მაგვრობამ უყოყმანოდ ვიღებ. შენვეგი, როცა წლები გვემატება, პირი-კი ვითკვეიო. მაგრამ დედები დედები მაინც თავისას შევიან.

ასეა დღეს ფარა კიკელიშვილი. ის შეილისთვის ცოცხლობს. შეილი — დედისთვის. და კიდევ სხვებისთვისაც.

ლენინბრძოლიში, ქართული ოდის უკანა ოთახში წვეს ვაკაკი უმობრად. ის თითქმის არავერს აცუთებს, მაგრამ მისი მაგალითი ადამიანებს ზეგის აძლებინებს, აცუთებინებს.

საწული ფანჯარასთან დღას. ამ ფანჯარასთან გახალხულს ცვლის ზაფ-ხული, მერე შემოდგომა, ზამთარი. გრივოლი კი გარეთ ვერ გადის.

რა იქნება, რომ გრივოლს ქონიწეს საგოთავი და მართიფდეს თავთარი ხელებით. მაშინ ასე არ მოგნატრება მიწის სუნს, ბალახის გემოს, წიშის წვეთები.

იქნებ ვიფიქროთ ანაზე!
ჩიქების ოჯახში თუ შეილი გმირია, დედა ათავრე გმირია მაშინ.

80 წლის ფარა კიკელიშვილი!
მაგიაზე, სურამი მთა დაწვრული დღივი კამკამებს.

ოთახებში ყველაფერი წკრავლებს სიუფთოთკანს.
მისთვის ხელები არსებობენ შეილისთვის, დაყოფრებულ, მაგრამ სიმწირ-ბის ძახლამადაც.

მისთვის ომი უკარ არ დამთავრებულა.

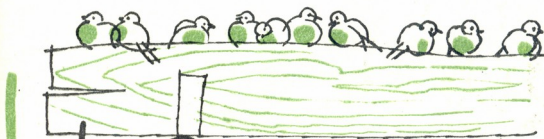
— ავადმინდა, იფიქრო ფიხობდა! — გვაფრთხილებენ აჭარვი კედლები.
— დედა, შენ გმირი ხარ! — ვაპობ შე.

ლია კაკაბაძე

შისოს შერიგება

თურმე ჩემი ბებია ფისოს შერიგებია! უფთავს ფისოს ნაკარას რაც იყო და რაც არა: „დავამეუ ნაშვილად, გინდა აქვე მოვალაო — მე დავმალე, დავვლავე, შენი ძაფის გორგალი!“ სიმართლისთვის ბებია, ფისოს შერიგება.

სოსო გაიძისჯვა

პატარა სოსო მამამ სოფლიდან ქალაქში ჩამოიყვანა. პატარებლიდან რომ გადმოვიდნენ, დიდ მოედანზე გაიარეს, მერე იქვე ვივებოთელა შენობის წინ შედგნენ.

— წაიდეო, სოსო, მეტროთი ვიშვავაროო, — უთხრა მამამ შვილს.
— წაიდეო, — დაუთანხმა სოსოც. მაგარამ არ იცოდა, რა იყო ეს მეტრო და როგორ უნდა ეშვავარათ იქ.

იხინი მოძრაე კიბეს ჩაპყუნენ ძალიან ღრმა და დაქანებულ ვიგარებში. იქ, შათ გარდა კიდევ სხვებიც იყვნენ: პატარა ბიჭები, გოგონები, ქალები, კაცები. ძირს ავდურნი მწვინად ჩავიდა და მერე ძალიან ღამაშ დაბნაშვი გაჩერდნენ. სულ მალე გაუფრთხი შემოიჭრა მწვინიერი შანჭანა და უცხად შეედა.

სოსო გაკვირვებით ათვალთქრებდა უვლაფერს, მაგრამ არ იმჩნევდა — არა თქვან, სოფელშია და უვლაფერი უცვარისო.

იღმეტროლაშობილებით განათებული ვაგონებით ელვას სისწრაფით დაიძრნენ. მავარები სწრაფად მივიდნენ მეორე ავდურში და ახლა მოძრაე კიბეს დაბლიდან მაღლა აპყუნენ, ქალაქის ქუჩებში გაიფანდნენ.
— რა კარგი ყოფილა მეტროო — თავისთვის თქვა სოსომ.

— სოფელში როცა დაგბურდებით, დედებს ხომ უამბობ?

— როგორ არა, ამხანაგებსაც ვუამბობ.
— ახლა კი დიდად კეთოსთან წაიდეო. დიდად კეთოს ბინასთან სოსომ იკითხა:
— გვი, რეუო და გელა შინ იქნებია?
— რა ვიცი, — თქვა მამამ, მაგრამ სწორად აღ ღრსო ეწოდან ვიცი, რეუო, გელა და შათი მეგობრები გამოცივიდნენ და სოსოს მიეგბნენ.

სოსო შინ აღარ შექმლია მამას. თავის ტოლებთან დაბრჩა.

— სოსო, სოფელში თოვლია? — ჰკითხა რეუომ.

— თოვლია, მაშ — ამაყად მიუგო სოსომ.

— დიდი თოვლია? — ახლა გელამ იკითხა.
— ო, იხეთი ნაშქერი იყო, რომ...
— რა არის ნაშქერი? — გაიკვირვა გვივი.

— ჩვენთან ქალაქში მეტრო არის...
— ჩვენ ბერაქერი ვიშვავართ მეტროთი.
— ო, რა სწრაფად დაშქროს!
— პირდაპირ დაფრინავს!
ტრახბახობდნენ ქალაქელი ბიჭები.
— სოსო, გინდა მეტრო გაჩვენო? — შეეგბატებოლა გვივი.

— შე და მამამ მეტროთი ვიშვავართ დავათვალთქრეთ კიდეც, — ისე უპასუხა სოსომ, ვითომ არც გაკვირვებოდა და მწვიდალ გახედა ხეზე მოფლურტულე ჩიტებს. აივანზე მოხუცი კაცე გამოვიდა და ჩიტებს საყენი დაუყარა. მერე განწე გადგა. ჩიტები მოფრინდნენ და კენკვა დაიწყეს.

— ბავშვებო, ახა ყური მიგდეო, — დაიწყო ბაბუამ, — აი, აგერი, იმ ფიცარი აღი ჩიტა. ვაქვათ, უცხათ მოვიდა მოწადიერი, თოფი ესროლა და ერთი მოკლა, რამდენი დარჩებოდა? ვინც გამოცხობს, მას თოჩინების თეატრის ბილეთს მივცემ სანუქრად.

— ცხრა! ცხრა! ცხრა! — ერთხმად მიამახეს ბიჭებსა.

— არც ერთი არ დარჩებოდა, — თქვა ბოლოს სოსომ.

— რატომ არ დარჩებოდა? — გაიკვირვა ბაბუამ.

— თოფის ხმაზე მოკლული ჩიტის გარდა უვლო გაფრინდებოდა, მანდ როგორ გაჩერდებოდნენ, — მიუგო სოსომ.

— სოსომ უვლას გაჯობათ, უვლადან — ხალისიანად გადმოსახა ბავშვებს აივნიდან ბაბუამ და ჩინიდან თოჩინების თეატრის ბილეთი ამოიღო. მერე ძირს დაუშვა. ბილეთი ფრიალ-ფრიალით წაშლიდა. ბიჭებსა მაერნეუ დამიჭირეს ბაბუას ქილი და სოსოს ვადასცენ.

დავით მურმანიშვილი

ჭრიჭინა

ჭრი-ჭრი, ჭრი-ჭრი, რომ დამძახის, რა ჰგონია ჭრიჭინის?! ახა, რაქნს როგორ გავკრი, ხელში არა მიჭირავს!

რამე პარკში, რამე

— რაო, ბარტუო, რაო, რას ელურტულე, ნეტავ? ვიალტრებო, ალბათ, თავს გვევლება დელა.

— არა, ჩემო კარგო. შინ არა მყავს დღად. შვია, ძალზე შვია, ფუნესს კი ვერ ვებედავ.

ნუ ტირიხარ, ჩიტო, — დამაწეოდა გელამ, — წასულია დელა, საზარდის სამებნელად.

სად ერთი სილა ბიჭი ვარ

სულ ერთი ცილა ბიჭი ვარ, პატარა ბიჭუკელოო. ჩერი კიდევ ფეხზე ვერ ვდებები, ვერც ამოვიდგი ენაო. მოზოლა რომ დავუნტროუმობი, შეც მასთან მიწადა რბენიაო. მინდა ეტკოსაც მოვებნო, მაგრამ მდლაატობს ენაო.

გვიჩიოს გუნჯ

1967 წლის იანვარი.

სოხუმის სახელმწიფო დრამატული თეატრი ხალხითაა გაჟღერებული.

სცენაზე იებილარის საბატიო საჯაროელში ზის აფხაზეთის პირველი მფრინავი ქალი ზერი ხაფიზის ასული ავიძია.

სცენა საცხია უახლოესი მეგობრებით, პატრიონსაცემლობით, სტუმრებით.

ერთ დღე ზეიშს მარტო ეს 6 შესანიშნავი მფრინავი ქალიც დაამშვენებდა — საბატიოთა კავშირის ფორმები: „ქალი ლეივნი“ — მარინა ჩეჩნევა, დინა ნივლიანა და ანტონინა ზუდაიკოვა, 46-ე ქალთა გვარდიული ავიაციის მეთაურის ყოფილი მოადგილე სერაფიმა ამოსოვა-ტარანენკო, ავიძიას პირველი ავიანსტრუქტორი ნინა გოლოვსკაია, ჩვენი სამაჟო მფრინავი რუსლანა იურანაია...

...და მათი ორდენების ელვარებასთან ერთად, სცენიდან დარბაზში იღვრება მოგონებათა ნადავლები.
დარბაზს ავსებს სამაჟო ომის შრისხანე დღეთა შორეული ეჭო. თითქმის გვესმის კიდევ ღამის ავიაციამდამშენთა გუგუნვი და ეხედეთ ამ ქალებს, — მშობნ სრულიად ახალგაზრდა, სიცოცხლის სიყვარულით სავსე ქალიშვილებს, — მშობნებებით აღზნებულნი თვალებით, ნერვულად დამაბული კუნთებით რომ უსხედან სიყვარლის მანქანის შტურვალს.

მარტო იმ ერთი პოლისი 46-ე ქალთა გვარდიული ავიაციის ანგარიშზეა 24,000 მშობნული საბრძოლო გაფრენა.

აქედან 477 ზერი ავიძიას ეყუთვნის.

477 თავდაწყობილი რეისი

477-ე რეისი ეს პატარა ტანის შტურმანი, ოფსერული სოხუმის სამშენებლო ტექნიკუმისა და მუსიკალური სკოლის მოსწავლე, შემდგომ სოხუმის ავიაციის მფრინავი ინსტრუქტორი სიყვარლის პირისპირა, 64,000 ტონაზე მეტი ბომბი დააყარა მჭიმში მტერის მოზღოვის, მოგილევის, ზელოსტოვის, ვარშევის, ვდანსკის მისდგომბთან, თანდასაძლეულთან ერთად ისინი მტრისაგან ტანინის ნახევარკუნძული და მათთან ერთად განიწილა ის დიდი სახელიც, მათა პოლისი რომ მიეკუთვნება ტანინის განთავსებულებისათვის.

ერთ-ერთი საბრძოლო ოპერაციის დროს ზერი ავიძია მძიმედ დაზავდა, მაგრამ ომის დამთავრებამდე თვითმფრინავის საუეს არ მშობორობდა. სამაჟოროდ, ომის შემდგომი წლები პოსტტუმში გაატარა...

მხოლოდ რამდენიმე წლის შემდეგ დაუბრუნდა შორეული მძიმე გზებიდან თავის აფხაზეთის, მშობლიური სოფელ ეშერას, სამაჟო ომის I და II ხარისხის ორდენებით და მედლებით მკერდდამშენებულნი მათი საამაჟო ქალიშვილი.

დაუბრუნდა და დღესაც, მიუხედავად

ომისაგან დანატოვარი მძიმე დაავადებისა, ჩვეული გულმტრელებით განაგრძობს ხალხის სამსახურს და დედობრივი მშრუნელობით დასტრიალებს თავს ახალგაზრდას. იგი სოხუმის № 10 აფხაზერი სკოლის მშობნული კომიტეტის თავმჯდომარეა.

...ზერი ხაფიზის ასული ავიძიას ცხოვრებისა და ბრძოლის სახელოვანი გზა ვრცელდამიბიხია სათუბნელი კომიტეტის თავმჯდომარეზე, საქართველოს კ აფხაზეთის საოლქო კომიტეტის მრეწველობისა და ტრანსპორტის განყოფილების გამგე ნელი ტრაპაშვილი.

ტრიაზნაზე ერთმანეთს ცელიან აფხაზეთის პარტიული ორგანოებისა და ხსებასხვა ქულტურულ და სამეურნეო დამუშავებულბათა მუშაკები, 46-ე ავიაციის გმირი შვეარდენი, შერის უახლოესი მეგობრები და პატრიონსაცემლები...

ზინე რამდენი მეგობარი ჰყოლია ამ შეთანხმებულ ქალს სამუთა კავშირის ყოველ კუთხეში!

დებეშები, დებეშები, დებეშები...

გულთადად ულოცავენ ზერი ავიძიას: რუსეთის ავიაციის პაპა ვ. ი. რისისნიკი, ავიაციის მოავარი მარშალი კ. ვერნიზინი, სამუთა კავშირის გმირი, მფრინავი-კოსმონავტი ვ. ნიკოლავი-ტურმეშოვა, სამუთა კავშირის სამჯის უახლოესი მეგობრები, სამუთა კავშირის ფორმები: ვ. გრიზოვოვა, ვ. ბაილუკოვა, ა. ზელოვაი და სხვანი...

...მეტად ძნელი, მაგრამ სახელოვანი გზით მოვიდა თავის დღევანდელ ზეიმზე ემერეული ქალიშვილი...

დარბაზი ხალხითაა გაჟღერებული. მადლოერი, მოყვარული დედა-სამშობლო გულში იტარს ცის მამაც შევარდნის, გმირული ზედის, მაღალი სულისა და ეთიოლოზობიერი გოლის აღამიანს.

ქექილი „ივენანა“

ყურადღება! გადაცემა იწყება!
იწყება სატელევიზიო შერნალის „ივენანას“
გადაცემა.

„ივენანა“!
რამდენი ძვირფასი რამ არის დაკავშირებული
ამ სიტყვასთან: ქართული დედა „ივენანას“ ხმე-
ბით უნერგავდა პატარას მამულისადმი სიყვარულს,
ვაკეთებდნენ შვილებს, ადამიანურ სიღვიძილს
და სითბოს...

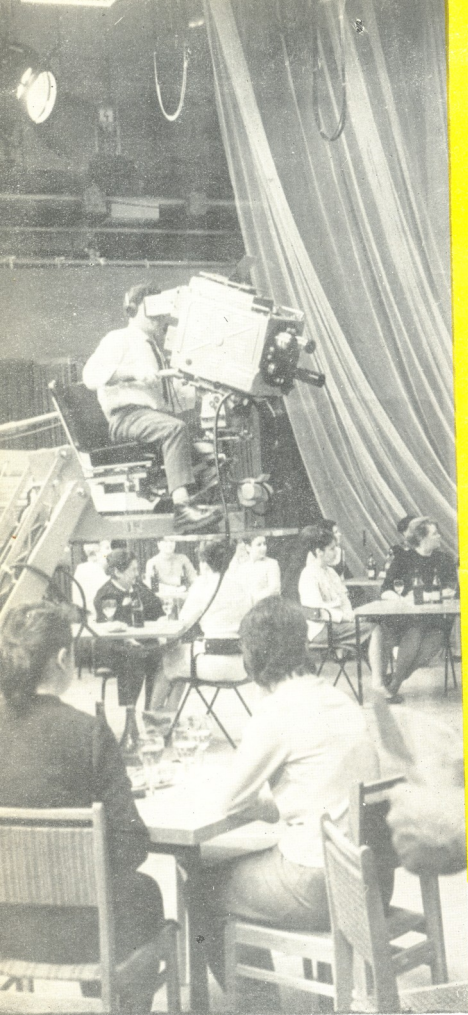
ამიტომაც დავტყვა ქალთა სატელევიზიო შერნალს
„ივენანა“.

...სულგანაბლი სტუდია სამი ტელეკამერის
ერთ წერტილშია მოქცეული. შიდაც კამერასთან
მთავარი ოპერატორი ღერი არცივაძე ზის. იგი
თითქმის დაბრახის თავზეა გადმოიდებელი. სა-
მართ პულტთან მიმდარი რეჟისორის ასისტენ-
ტი მიღებულ კადრებს არჩევს, ალაგებს და ისე
გზავნის ეთერში.

— ყურადღება! ვიწყებთ გადაცემას! —
აქხალხს რეჟისორი რომან აბულაძე.

შაინც რა არის მიზანი ამ გადაცემისა? მიაი
მიზანია აღბეჭდოს ფირზე ჩვენი რესპუბლიკის
ქალების შრომითი საქმიანობა, ჩვენი ქალების
ცხოვრება შინ და გარეთ, მათი როლი ოჯახსა და
საზოგადოებაში, დაეხმაროს მათ სპეციალურა
გადაცემებით ალზრდის, პედიატრიის, გულინა-
რის, კოსმეტისა და სხვა საკითხებში.

ათი წლისა „ივენანა“, თითქმის ქართული
ტელევიზიის ტოლი. და ამ ათი წლის განმავლო-
ბაში, თვეში ერთხელ, ჩვენი ქალები სიამოვნე-
ბით ჯდებიან ეკრანთან, რათა მოისმინონ და
ნახონ მათთვის სპეციალურად მოწყობილი გა-
დაცემა. „ივენანა“ შეიცავს მყურებულმა
„პოლიტიკურ თემაზე“, „არგეა-დარეგია“, „მე-
სიკალური გვერდია“, „სხვადასხვა“ — აი სიუჟე-
ტები, რომლებიც ერთად აკინძული შრავალ-

მომრავ კამერასთანა მთვარი იპე-
რატორი ლერი არცეაძე.

სოციალისტური შრომის წმინდეს
კლავდია ნაცვალაძე და თამარ ყუფუნია
არარტობელ უზილავს მანერტებს. წა-
ვანდელი რვა მარტიც ამ სახელოვნო
ადამიანებმა მიულოცეს ჩვენს ქალს.

მრავალშვილიანი დედა, კომპეტრე
ციალა მოსია ტელევიზიის საშუალებით
გაცესაუბრა სახლში დატოვებულ შვი-
ლებს.

ფეროვნებასა და საინტერესო იერს აძლევენ ერთ-საათიან გადაცემას.

— რატომ მხოლოდ თვეში ერთხელ, განათვი ორჯერ ვერ მონებრდება „იანანას“ გადაცემა? — ვითხოვთ „იანანას“ სულსიმამგემელს — რედაქტორს ნუნუ ხავთასს. ნუნუ ავებისსა, რომ ერთსაათიანი ჟურნალისათვის რედაქცია მთელი თვე მუშაობს. ციგებს საინტერესო სოუვეტებს, ორიგინალურ ფორმებს, ჩაბაზაზურებელი არ გადადილობს, არ გაუნდლებს ამ ერთი საათის განმავლობაში ინტერესი. ძალიან ხშირად ოპერატორი თავისი განუწერელი კანკით სტუმრად ეწვევა ხოლმე ჩვენს საკულტურულ მინდერებს, მოწინავე მშრომელ ქალსა, დღერებულ ადამიანებს, მრავალშელოინ დღეებს... ან წავიდა რედაქცია სვანთში, მაღალმთიან კარპი, რაჭასა და ლკემუხა... ამს დრო უნდა, ფიჭვი და შრომა. და ენერგიული საზრიანი და საქმის დიდი მოყვარული რედაქტორი ნუნუ ხავთასი ძალს არ იშურებს „იანანასათვის“.

ქალებს განსაკუთრებით ქალთა საერთაშორისო დღისადმი — მ მარტისადმი მიძღვნილი გადაცემა აინტერესებთ ხოლმე ეს გასაცხებია: ან დროს უფრო სახეიშო იერი დამკარავს ჩვენს ყოველ სიტყვას, სახეიშო ჩვენი ლქეი, ჩვენი სიმღერა, ჩვენს მიერ წაითხული მოსხვენება...

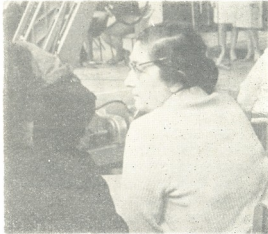
ამიტომ გულს განსაკუთრებულად დამასხოვრდა შარშანდელი სარგამარტო იანანა — ჩვენი „კინოფარსკლავების“ თავისებური გასუბრება თავიანი პირველ პარტინორფთან: ღიანასაათიან ფორზე წაწერილი ხშივ ესტუველი; ცნობილი კინოსამაბიბი სახარაკ მაღაშვილი; საბჭოთა კავშირის სახალხო არტისტი სერგი ზაქარიაძე შიშიაგი სატელევიზიო საღვეური თეატრის კლუბებიდან მიქალაშა თამარ ციციშვილს; ღია ვლიავას ზურაბ ლაფცაძემ პატარა, სათამაშო ცხენი მიულტა მ მარტი (თითქმის ისეთივე ცხენით, როგორც ფილმ „ჩრდილი უზაზე“—შია). მეგება ჩახავს კი პირდაპირ თეატრ—დან შემოუთვალა მილოცვა პიპულარულა შაჩილიშა იპოლტე ხვიჩიამ. მაყურებელს შესანიშნავად ასხუეს მათი გაასუბრება ფილმი: „მანასა“.

წელს სახეიშო იერს სახლის ვლფერიც დამკრავდა: პირველად მიდიოდა ქალთა ჟურნალის გადაცემა ახალი სტუდიიდან, ახალი შვიზიდან. სტუდიის ფართობი 600 მეტრია. იგი უახლესი ტექნიკითაა აღჭურვილი, აქვს დიდი სივრცე და კადრირების მშვენიერი საშუალება!

— ჩვენი დღევანდელი გადაცემის მუხანია თავი მოყვარით „იანანას“ გიორებს, გავაცნით ისინი ერთმანეთს, დავიგვინით და ვისამოგვინით. — აცნობა რედაქტორმა მაყურებელს.

და მართლაც მაყურებელი დიდი კმაყოფილებით შეხება ამ გადაცემას; განსაკუთრებული დამაბულობით უშენდენენ ქალები ძველი ბოლშევიკი ქალების, ქალთა შორის მომუშავეებისა და სამამული ომის ევეტრანი ქალების გამოხვლას, მათ მოგონებებს. „იანანას“ ხომ იმ დღეს ესტუმრნენ ფინია გვერშიძე, ოლია საბაშვილი, მანია შალამიანი, კლარა ხოქოლაძე, ვენერა კალანდაძე... საერთო ზეში მიულოცეს ჩვენი რესპუბლიკის ქალების სიტორის შევნიერებათა დოქტორმა მარიკა ლორთქიფანიძემ,

ბერი რამ აქვთ მოსაგონარი ქალთა შორის მომუშავე ძველ ბოლშევიკ ქალებს: ოლია საბაშვილი, მანია შალამიანი და ფინია გვერშიძე.

იტორიის შევნიერებათა დოქტორმა მარიკა ლორთქიფანიძე.

მხატვარ და არქიტექტორ ქალთა კლუბი.

ჩვენმა საბელოვანმა ფიქტურებმა: ნაწილი ჩერქეზიშვილმა, პოლინა ბოგდანოვამ და ეთერ სოლომონიამ სატელევიზო კაფეში მრავალი ახალი მეგობარი შეიძინეს.

ფიზიკა-მათემატიკის მეცნიერებათა კანდიდატმა თვა ცეცხლამემ, აჭარის ასსრ კულტურის მინისტრის ლამარა ბოლქვაძემ, შუაგულ ოქრის ხელმძღვანელმა ოსტატებმა, ორჯის სოციალისტური შრომის გმირმა თამარ ყუფუნაძემ და სოციალისტური შრომის გმირმა კლავდია ნაცვალაძემ, პოეტმა მუგლა კახიძემ, ფილის სპეციალურ სამსახურის აღმასკომის თავმჯდომარემ ნინო ლაკიამ, რუსეთის სპეციალურ სამსახურის აღმასკომის თავმჯდომარე რუსუდან ჯაფარიძემ...

საბელოვანი ფიქტურები: ეთერ სოლომონია, პოლინა ბოგდანოვა და ნანული ჩერქეზიშვილი ერთი მკვიდრს მიხედობოდნენ. აქედან გაესაუბრნენ ისინი სატელევიზიო კაფეს მონაწილეებს, მაცურებლებს. პოლინა ბოგდანოვამ ისეთი მშვენიერი ქართული გადმოცემა თავისი სარეჟისაჟო სურვილები და სიხარული, რომ ყველას ღმილი მოედგა პირზე.

სატელევიზიო კაფეში საუბრობდნენ, შხიარულბლქს და იყინოდნენ ჩვენნი არქიტექტორი, ინჟინერი და მხატვარი ქალები. თეატრატრები კამერებს მიმართავენ ევატრინებ ბაღდაძეა და რუსუდან ჯაფარიშვილის მშვენიერი ტილოზისაგან, არქიტექტორების: თინა შულაძისა და თინა ფანაშვილის პროექტებისაგან.

ეს იყო მართლაც დასვენების საღამო. კინოვარსკვლავი ღვილა ამაშივე ღიბითი შეყურება კადრებს იმ ფილმებიდან, რომლებშიც თვითონ იღებს მონაწილეობას. პატარა ირმა სოხაძე კომპოზიტორი მერი დავითაშვილის ახალ სიმღერას უწიბო ასრულებდა. ვიტარას დამღეროდა უესო ნების ინტერტეტის პედაგოგი იროლა გურჯელი და მისი ჟოკალური ტრიო. კინო-მსახიობმა ჩიტკლია ჩხეიძემ მშვენიერი ხმით კიდევ ერთხელ ასიამოვნა მსმენლები.

რესპუბლიკის სახალხო არტისტის, მედია ამირანაშვილის ლიფერი, მომზადებული ხმა მთელის ძალით მიმანიბდა დარბაზში. კაფეს მონაწილეებმა მედია ამირანაშვილის ერთხმად მიულოცეს უმაღლესი ნიშანი—რესპუბლიკის უმაღლესი სამხრის დეპუტატობის კანდიდატად დასახლებამ!

კამერის წინ დადგა საქართველოს სსრ სახალხო არტისტი მუგლა ჯაფარიძე. ასასობით მაცურებელი იცნობს მისი მშვენიერი სახის ნაკეთვებს. შედგამ და თოარ მელვინეთუხუცესმა წარმოადგინეს სცენა შექსპირის კომედია: „აურზაური არაფრის გამო“. ქალთა გუნდას სხვა მამაკაცებიც ესტუმრნენ: სცენის ოსტატები გიორგი გვეუტკორი და ზადერი კობახიძე ნოდარ დუმბაძის მხატვარი ფელეტრინით წარმოადგინდნენ. და იპვე სიმღერა. ესტადის ვარსკვლავები ლილი გეგულია, ეთერ ქულიძე, ციციო ციციქიშვილი და ნათელა კერვალიძე ერთხმად იცვლიდნენ. გულში ჩამწვდომად მღეროდა მედია ძიციქიური და ილიმეზოდნენ ჰადრაკის დელოფები ნანა აღუქსანდრია და ციური კობახიძე კველას სიხარულის ცრემლი მოადგა თვალზე, როდესაც 8 შულის დედა, 31 წლის ახალგაზრდა კოლმეგრე ქალი ციალა მისია ტელევიზიის საშუალებით გაესაუბრა თავის ორ გოგონასა და გვეს ვეს: „თამილა, შვილო, ბავშვებს კარგად მოუარე ჩემს ჩაშინულამდე არაფერი დაწავთო, კვიკიანად იყავით, კარგად დამწვდლოდეთ.“

ყოფილა ოდემე ქალებს ერთად მოყვართ თავი და მოდასა და ვარცხნილობაზე არ ჩაზოგარდნილიყოს ლაპარაკი? ამიტომ კინოფირთი უწვენეს ქალთა „სილაშისი სალონი“ სახალეუნი. ქალები განსაკუთრებული ინტერესით შეყურებდნენ თვის ვარცხნილობის კონცურსში გამარჯვებულ ცისანა მგალობლიშვილს. აინტერესებდნენ მისი საკუთარი თმის ვარცხნილობა. (აღბათ, რაღაც განსაკუთრებულ მოლოდინზე).

როგორც მოგვხსენებთ, საქუთარ თავზე ლაპარაკი უხერხულია. ამიტომ აღარ ვავრძელებთ სიტყვას იმაზე, თუ როგორ ესტუმრა გუნდალი „საქართველოს ქალი“ ამ საინტერესო საბელოვიზიო კაფეს. მაგრამ ჩვენს ფოტოკორესპონდენტს — დავით აიკობაშვილს ამავე ვერ დავუკარგავთ. იგი ტელევიპრატორებზე არანაკლებ თვამჯადობით იღწვოდა იმ საღამოს. სწორედ მის მიერ გადაღებულ ფოტოსურათებს გვათავაზობთ იმ გვერდზე, ძვირფასო მეგობრებო.

ნაზი კილასონია

საყვარელი კინომსახიობი ლილა ანაშიძე იმ დღეს განსაკუთრებულად მიზნადეული იყო.

სსსრ-ის კავკასიის

ის სრულიად ახალგაზრდა იყო, როცა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის გადაწყვეტილებით ბორჯომის რაიონის ქალთა განყოფილებაში გაფრთხილება მიმდინარეობდა. ეს იყო წლები, როცა სოფლად სადღეღვატო კომუნის ყალიბდებოდა, როცა სამტრეხის ხელოსნების გარშემო რაზმადგენნი ქალები, აბანდინნი მუშაობაში და ეწეოდნენ ახსნა-განმარტებას სამტრეხის რაიონის შესახებ.

ლიზა ჯორჯაძე ჯერ წალკერში აყალიბებს ჭრა-კერვის სკოლას, შემდეგ ბორჯომში ხსნის კერვის საწარმოს. მალე აქ ბორჯომის საწარმოებში თვითონვე, საკუთარი სურვილით მოდიან ქალები სამუშაოდ. ახლა უფრო გაუადვილდა ლიზა ჯორჯაძეს ქალთა შორის იდეურ-პოლიტიკური მუშაობის გაჩაღება.

პირველი წრობის შემდეგ, ლიზა გადმოჰყავთ თბილისის სამაზრო კომიტეტში ქალთა განყოფილების ინსტრუქტორად, შემდეგ ლენინის რაიონში მუშაობს ქალთა შორის. ეს ძნელი უბანია, აქ ცხოვრების და შრომის სხვადასხვა კერების, სხვადასხვა რწმენისა და მსოფლმხედველობის ასობით მუშა ქალი. აქ გამალა ნამდვილი შემოქმედებითი მუშაობა მარქსიზმის იდეებზე აღზრდილმა ახალგაზრდა პარტიულმა მუშაკმა. სადღეღვატო კრებები, მოხსენებები, კითხვა-პასუხის საღამოები, სადაც ლექტორებად იწყებენ გამოჩენილ ბილშევიკ-ორატორებს...

აჭარაში, ქალთა ყრობის შემდეგ მდგომარეობა რთულდება. ჩადრების დავითი განაწყინებული მამაკაცები სასტიკი წინადადებები არიან კრებებზე ან საჯარო თავმჯდომარე ქალების დასწრებისა. ამ დროს აჭარის საოლქო კომიტეტის ქალთა განყოფილების ინსტრუქტორად ინიშნება ლიზა ჯორჯაძე.

ის გადადის სოფლიდან სოფელში, ფარულად ჯდება ქალებს ხანდი მოსახლისა ან ყანაში. მერე ბათუმში იმართება კრებები და ქალები თავისუფლად ლაპარაკობენ თავიანთი მდგომარეობის შესახებ. ლიზა კიდევ და კიდევ მოუწოდებს მათ კოლმეურნეობაში სამუშაოდ.

როცა ქალთა განყოფილებები გაუქმდა, ლიზა თბილისში, პარტიის ცენტრალურ კომიტეტში გადმოჰყავთ ქალთა სექტორის ინსტრუქტორად. ხელმძღვანელ სამუშაოზე უფრო ფართო მასშტაბ-

ბების ღონისძიებებია ჩასატარებელი და ლიზაც თავს არ იშვავებს.

სამანქანო-სატრაქტორო სადგურებთან პოლიტგანყოფილებები იქმნება. მათი მთავარი ამოცანაა კოლმეურნეობათა პოლიტიკური და სამეურნეო განმტკიცება. სოფლად სამუშაოდ გაზავებისათვის თვითრულად მომზადდებიან და პრაქტიკულად გამოწრთობილი პარტიული მუშაკები. ამ დროს ლიზა ჯორჯაძე მოსკოვშია, პლენარის სახელობის ინსტრუქტორის ასპირანტურაში. მის უკან იწყებენ.

ლიზას აგზავნიან ყვარლის სამანქანო-სატრაქტორო სადგურის პოლიტგანყოფილებაში, შემდეგ — ლაგოდეხში მისი მუშაობის მთავარი ამოცანა აქაც საკოლმეურნეო წარმოებაში გლეხი ქალის ჩაბნაა. კვლავ იწყება დაძაბული ბრძოლა ლიზასა და იმ პირთა შორის, რომელთაც შეუძლიათ და არ შრომობენ, თვითონ ორშაბათს გასული, შაბათს ბრუნდება უკან. კვირაში ექვსი დღე მიწვანდაა, კოლმეურნეობიდან კოლმეურნეობაში გადადის, იცნობს თითოეულ ბრიგადირს, თითოეულ მერგოლურს, ემზარება მათ, აგზავნის ქალებს ბრიგადირებისა და აგრონომების მისამართებულ პურსებზე.

1939 წლიდან ლიზა სწავლას აგრძელებს. შედის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასპირანტურაში მარქსიზმ-ლენინიზმის საფუძვლების განხრით. ამთავრებს კიდევ, მაგრამ ომის წლებში კვლავ პარტიულ სამუშაოზე, პირველი მაისის რაიონში პროპაგანდასა და აგიტაციის განყოფილებას განაგებს.

არ უგვიანდება საკანდიდატო მინიმუმის ჩაბარება და ბრწყინვალედ იცავს დისერტაციას. წერს სადისერტაციო შრომის ორ ვარიანტს. შრომის ნაწილი — „ერთა თვითგამორკვევის უფლების საკითხი სკკპ პროგნამაში“ — იალკუ წყინად გამოდის.

შემდეგ წლებს ლიზა პედაგოგიურ მუშაობას ახმარს. მარქსიზმ-ლენინიზმის საფუძვლებში ლექციებს კითხვობის რკინიგზის ტრანსპორტის ინჟინერთა ინსტრუქტორი.

კომუნისტური პარტიის წევრი 1924 წლიდან, პერსონალური პენსიონერი ლიზა ჯორჯაძე ახლაც აქტიურად მონაწილეობს პარტიულ მუშაობაში.

ინიზა ჩოხიაშვილი

(დასაღებნი 80 წლისთვის ბაშო)

სსსრკ კსსსკ

იმდენად ინტენსიური იყო რევსორის ძიებები ამ მხრივ, რომ პარადოქსულ შედეგებსაც ვღებულობთ: თითქმის არც ერთ მის საუკეთესო დამგმს ქართული დრამატული მასალა არ ეძლეო საფუძვლად, მაგრამ ა. ახმეტელმა მანაც ეროვნული სტილის რევსორის საქვეყნო სახელი მოიპოვა.

შეტად მნიშვნელოვანია „მეფე ლირის“ რეტირაციამ ა. ახმეტელის შემდეგ ფრანკ: „იუნად გაჩუქდა გულსა და სურსათს“ რევსორის პრაქტიკული მოღვაწეობა მუდამ პირველის სასარგებლოდ წყვეტდა სკიოთხს და ამით მკვიდრ საფუძველს უტრიადა რუსთაველის თეატრის შემოქმედებით თავიებურებას.

ეროვნული თეატრის შენების საქმეში რევსორმა თავის ნოვატორულ ძიებებში ფორმადან დაიწყო. მან კარგად იცოდა, რომ თეატრში ფორმა გულისხმობს ამა მარტო წინადად ფორმისუფლებს, გარეგანულს, არამედ შინაგანსაც მოქმედებს შეიცავს აქტიორის პლასტიკას, რიტმს, ტემპერამენტს? ნა საფუძვლად დაულო ქართული კაცის ეროვნული ფენომენის ეს სამი ნაწილი მისი ზოგადიდეალურ სახეში.

რევსორმა განახორციელა ახალი ტიპის მასობრივი ჩამოყალიბების სერიოზული ცდები. მისი ძიებანი ქართველ ხალხს ვაწ. ზეგებულ თავიებებს ეყრდნობოდა და საგანგებო ზრუნვებს საწინად იყო ქცეული.

„თეატრში უნდა ჩამოყალიბდეს, — ამბობდა ა. ახმეტელი, — ქართველი ადამიანი ხელის ფორმები, ახალი სახე ქართველი კაცისა“, ქართველი მაყურებელი უნდა დახატეს ამ ერთსულოვნებით, რომელიც აქვს დადარბაზს და სცენის შორისში.

ა. ახმეტელის შთაფენების ერთდღობითი უშვარტისი წყარო იყო სინამდვილე და არა ხელგეწყობა: უფრო ზუსტად — ქართველი კაცის ის ხელი, რომელიც განაპირობა ზვენი წარსულის ვიწროულმა ისტორიამ, გარემო ბუნების თავისებურებამ. აქედან იღებდა სათაგს ა. ახმეტელის შემოქმედებულ რაინდული რამანტიზმის ესთეტიკური იდეა. ვიწროულ შემართებას, რაინდულ რომანტიკას. ა. ახმეტელი მიიჩნევდა კაცის ხელის შთაგრ ნიშანსაც. შემოქმედებითი პრაქტიკასა თუ თეორიულ ნაშრომში იგი ხშირად მიმართავდა ხოლმე „ვეფხისტყაოსნის“ გმირთა პარალელს. და ეს შემთხვევითი რღი იყო. ვიწროული თეატრის იდეა ახმეტელის სახელს უკავშირდება. ამ ნიშნით გარდაქმნა მან რუსთაველის თეატრი

და უდღესი სახელეც მოუხვეტა. მისი დამოუკიდებელი მოღვაწეობის წლები ერთმანეთს საუკეთესო ხანა ქართული თეატრის ისტორიაში. ა. ახმეტელის მოღვაწეობა სულ არ წილს ითვლის, მაგრამ ეს დრო საქართველოს ადამიანად, რათა რუსთაველის თეატრი „მოსოფლო თეატრების პირველი რაგვა დაწინაურებულიყო“ (ა. ლენინისაგან).

საკატარალო (1980, 1988 წწ.) სექტალებმა განაცვიფრა თეატრალური მოსოფლო რუსთაველის თეატრის სახელი შორს გაიქცა. კოლექტივი მიიწვიეს ამერიკაში. მოსოფლო თეატრალური ფედერაციის თავმჯდომარე თხოვნით მიმართავს ა. ახმეტელს, ამერიკაში წასაყვამდე საკატარალო ტურენ მოქმედის ეგრების ქვეყნებში. ასეთ არჩევანს წარსტებასა და საერთო აღმარების მიაღწევა თეატრმა. ა. ახმეტელის ხელმძღვანელობით. ეს იყო სრული განარტება ამ პრიციპის, რომელიც რევსორის ამზოციელებმა ეროვნული თეატრალური ფორმების ძიებას სცდნო.

თეატრს ა. ახმეტელი მაღალი მოქალაქეობრივი პოზიციებიდან განისაზღვრავდა დერის არსობის გამოყენების უშვარტეს მალე სახედა.

ა. ახმეტელის შეხედულებები ნამდვილ ქართულ თეატრულ ჯვევრებად ეჩვენება სალონურ ხელოვნებას; იგი იყენებოდა სახალხო მისტიკრიებზე და ქმნიდა კიდევ დიდ ვენებებით აღსავსე მასშტაბურ სექტალებს.

ა. ახმეტელის რევსორული ტალანტი განსაკუთრებული ძალით ელენდებოდა მასობრივი, სახალხო სცენების სცენურ ორგანიზაციაში. „ლადარა“, „ნაწირობი“, „თოფლადი“, „რღვევა“, „უკარგობი“ დიდ სიძლიერეს სურათებს უღივრდებდნენ მაყურებელთა თვალზე წმინდ და მასობრივი სცენების ახლებურ გადაწყვეტის თვალსაზრისით. სახალხო სცენებს საფუძვლად ედო „იპსობრივი ინდივიდუალობის და ინდივიდუალობის მასობრიობის პრინციპი“.

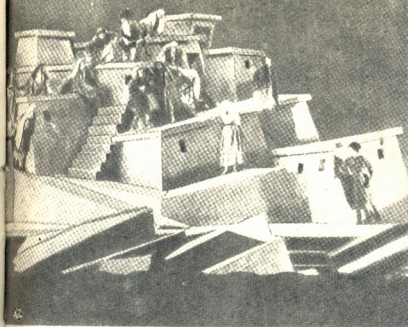
განვლოდ მუშაობას, მის საუკეთესო რევსორული ქნალებებს, რომლებმაც საქვეყნო სახელი მოუტანეს რუსთაველის თეატრს. ა. ახმეტელი ახალ მუშაობაზე გადასახლებულ მოსახლეობებზე პერიოდულ მიიწვიდა. ა. ახმეტელმა პირველად განაცხადა, რომ მიღწეული აღარ იყო საქართველო, რომ თეატრის სპირობებმა უშედეგოდ განახლებას, ახალი შემოქმედებითი გზების ძიებას. ვიწროული, მოქმედებითი სტილი რეალმანტიკრიბულს ხლიდა თეატრის რეტრეტარს. პატრიარქა

სანდრო (ლევანდრე) ახმეტელმა ღრმად კვლია გაავლო ქართული თეატრის ისტორიაში. მას, როგორც მხატვარ-შემოქმედს, მოქალაქეს და ქვეყნის პატრიოტს, ჰქონდა მკვერთად განსაზღვრებული პრინციპები, რომელთაც ააზიმინდებოდა და განუსრულდა ანალიტიკილებდა თეატრის შემოქმედებითს პრაქტიკაში. ის იყო დაუსტყობელი, ნოვატორული ძიების რევსორი. ამგვარ ძიებანთა მონაწილად იდგნის თვალსაზრისი და მნიშვნელოვანია. ა. ახმეტელის მემკვიდრეობის მდიდარია, მაგრამ უფრო მდიდარია მისი განსხვავებული ზრახვები და ფიქრები, მუდამ ქართული თეატრის ეროვნულ პრინციპებს რომ უტრიალებდა.

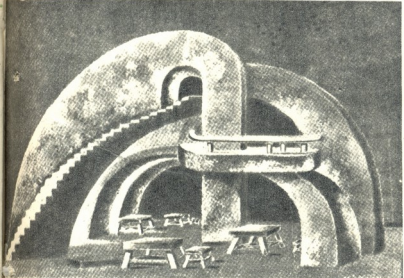
მას შემდეგ, რაც ქ. მარჯანიშვილმა გააფართოვა საოპერატო რზრუნვების არე და მორიგონდა და საქართველო იმ დროის უფროს თეატრალურ კულტურას ჰპირდა, მოვიდა წვეყვედ დაგდა მეორე რიგის, არანაკლებ მნიშვნელოვანი პრიბლემა — თეატრის ეროვნული ვაკცევიულობის და თვით-მყოფლობის საკითხი. განახლებულმა ღრმად თავად წამოჭრა ისინი, რათა ქართული სახელოთა თეატრის რეფორმირებულად გარდაქმნები ხოლომდე ყოფილიყო მიყვანილი.

პირველი, ვინაც მთელი სიყვარული-სიყვარული იგრძნო ამ საკითხის გადაჭრის აუცილებლობა ქ. მარჯანიშვილთან ერთად, ა. ახმეტელი იყო. მან ამ მხრივ ფასადუდებელი ამაგი დახსიო ქართულ თეატრს.

რუსთაველის თეატრში მის მიერ დადგმულ სექტალებს პრინციპული, ხაზრგობრივი მნიშვნელობა ჰქონდა ქართული ეროვნული სტილის დამკვიდრებისთვის.

სცენა სპექტაკლიდან „ნაზრინი“

სცენა სპექტაკლიდან „ეპანაქები“

ლი და რეჟისორები თეატრის მთელი ძალით შიდა ფრთხილ სცენაზე. მაგრამ უდაოდ შეიძლება, როდესაც თეატრის წმინდა ფსიქოლოგიური ამოცანების წინაშე აღმოჩნდებოდა. ამის შესახებ ცნობილი თეატრალური კრიტიკოსი ი. ბულუცსკი წერდა 1938 წელს. მაგრამ ნოვატორის უტყუარი ალაოთი ა. ახმეტელმა ვატივებით ადრე იგრძნო ეს, როდესაც გამოუღოდა და ფსიქოლოგიური შერწყმის პირობებში დაიხამა მისაღმა.

ა. ახმეტელს არ დასცალდა ამ მეტად თავისი თეატრული ნაზრინის პრაქტიკული განხორციელება. რეჟისორი-ნოვატორი მთელი თავის მუშაობას, რუსთაველის თეატრის განვლილ გზას, ნიჟარევის პერიოდს უწოდებდა. თეატრის მომწოდებლის ხანაში შეცვლა მან ვერ მოასწრო, მაგრამ ის, რაც შეეძლო და დაეცოდა, წარუშთდეს ხელის მის სახელს ქართული თეატრის მატანეში.

ბლ. შალუაბაძე

კუნის ქარაღი

მარტის თვეში, თუმცა ამინდი ტარგეულია და ცვალებადი, მზე მაინც იგრებს ძალს.

იღვიძებს კვირტი.

იბადება ახალი სიცოცხლე

იყინის ბუნება. სიცილი ჩაძირულა თითქოს სამყარო.

მხოლოდ ვაზი ტრისი, ტრისი რჩება. უშიშროდ აფრქვევს ცრემლებს და ახავინ იყის, რატომ ტრის იგი.

ფანახის თვეში, აღუშვამს ჰორიკანობა დაიწვეს. თვლი, გამხდარი ტრებაში მარტაში გაიგრინ, იქვე მდგომ მსხლის ტრას მიუჩინდნ და ყურში ჩასრქრულეს:

- ნეტავ თუ იცი, რა ატარებს ვაზს?
- არ ვიცი, ღმერთბანი, ვერ ვაიცი, ვინ რა აწვევინა.
- ღობისთან შემთხვევით ამოკულმა ატამმა ყური მოკრა მთ კორაობას და გულჯარიანად ჩაერთა:
- გეტყვით, ეს ამოღენა ხალხი მას ახვევია თავს, მეწმეთის არავისა სცადიან; მაგას უფობიან, ურბაცენ, სწამდავენ, სხავენ, ფურჩინან, ყულავენ, ახვევენ და როგორ არ ელოდავებინ, რადა ატარებს, არ ვიკვირო?
- ეჰ, ატრა შეიღოსა, ისევ ეე იღვევლება, ისევ ნებერსა სცევა ცრემლები... ეტლავ მეტს მოითხოვს, თორემ მე რა მაქვს საწებერო, დღემდე ათჯერ მომიღებებს სოღემ ჩემი პატრიონი ეტლავა, — ნაღლიანად ჩაილაპარაკა ეტელმა.
- თქვენ გეკონიდებთ, ბატონო კაკალო, — თავსიანად მიმართა სურამი, — დღილი ხანია ატე ბნადლობთ, იქნებ ეს კორიანებში ჩააგრებოთ და გეითხრათ, რა ატარებს ვაზსა?
- კაკალ მზრები ფართოდ გავშალა და ამოღენა ხელილი კალთითქემ შეეფარები, ასე იოლად რდი ჩაერთა იგი მითქმა-მითქმაში.
- გაეფეხ, ვეკითხავ. მეუე სშირად შემიძინავს მარტის თვეში ვაზის ტირილი, — წარმოთქვა დაბასილურად კაკალმა
- სურამ მიობიღმა, ტუნეუ ხელი მიოფრა და ღობის ძირას მიეფეცა. ვაზს კი ისევ იგრემულობდა... განთიადისას კაკალმა ტრები შეიბურცა და ვაზს დედამოღური შრუნველობი ჩაეკითხა:
- გეტყვით, ხანდახან ეს კორიანებიც საუფრადლები რამეს იტყვიან. კიი ხანია არ ისეგებენ: რატომ ტრისი ვაზსი!... მეუე შემინაშავს, ყველა ვაზსაბუნუს ცრემლად იღებენ. მეხოთილი ვარ და დარდი გულს მაწიწვინს.
- ვაზმა კუნხანს იფრა, თითქოს უნდოდა გულს ვაზის რეზა ჩეზად ჩაეკლა, მაგრამ კაკალ ვერ აწვევინა, ამფადარ კაკალს.
- ჩემი კეთილი, სატრიალიც ბერი მაქვს და საცივლეცი... მე ბუნებას ხალხის საკეთილდღეოდ გავგებინავარ... თუ კი ადამიანი ზომიერად მოხმობას, დავრდობ სწულს შეზებდარეზებ... მომადვადს ჩემი შეიცი-შეიცილი ანობრებენ; ყურჩინი, ფითილი, წაღობ... რას იტყვი, რომ ადამიანსა სიკეთეს არ მხარდებოდე; მე რომ უღივად არ მეტეფლდნ, სიცილის მეტი რა მხარდებს. ჩემი პატრიონები წულბიწი და თორმეტი თვე წელზე ვუნს იღებენ, რათა საკეთისათვის გაშიფენონ, კორწილებსა და დღეობებში დავამხუნო. მაგრამ, აბა, შეზებდარეზებ... მომადვადს ჩემი შეიცილია? — არ იყინებს, რატომ? ვეტლის მიზეზი მე ვარ; მოსამართლე თუ პროკურორი ჩემს წყველა-კრულავში არიან; ბრალდებულის ტრისისუფლები ძირფესვიანად მიხრინან... ძმა ძმას არ იტყობს, შეგობარ-შეგობარას; რაღი ამოღვევ, აგეწვდებათ ნირბა, ზომა და წონა. განა არა შეწინს, გულს არა მტეფა, რომ ყველა დანაშაულის მიზეზი მე გაშიფვდივარ?... როგორ ფეკრობს, სატრიალი არა შეწინა?..

დოლო ზურაბიშვილი

ქალიშვილები საბჭოთავო

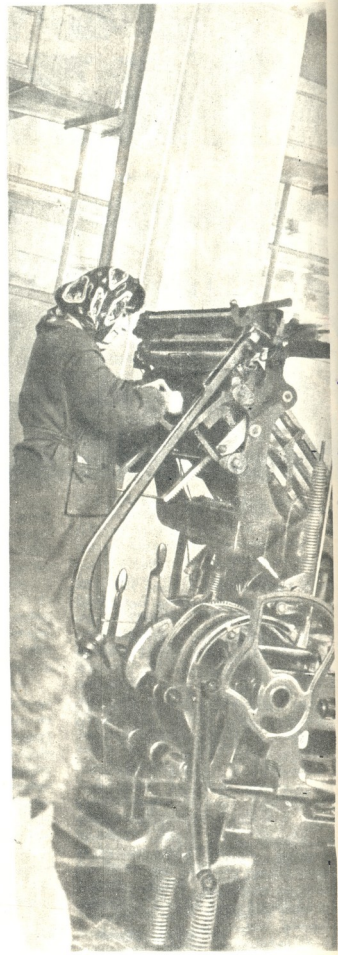
დილის რვა საათია. ჩქაში არ ისმის საამქროში. მღუმარედ დგანან დიდი შავი მანქანები. ლამარა საამქროში შემოდის, მას ფეხდაფეხ მოყვებიან ტყუპი დები: ქეთო და ეთერ ვარძუკაშვილები. მერე რიგრიგობით შემოდიან ქალიშვილები და ლინოტიკებთან იწყებენ ფუსფუსს. ლამარა ლინოტიკის ყველა დეტალს გამოცდილი თვალით ამოწმებს, ჯაგრისით ასუფთავებს. როცა რწმუნდება, რომ მანქანა მწყობრშია, სამუშაო მაგიდის უკრას გამოსწვებს, ასაწყობ მასალას მოძებნის. თუ უკრასი არ აღმოჩნდება, საამქროს გამგესთან გრიშა ჩხაიძესთან მიდის, სამუშაოს გამოართმევს. წერილის თითოეულ სტრიქონს გულდასმით გადაივითხავს, მერე ჯდება ლინოტიკთან და ელვისებურად ამოძრავდებიან თითები, თვალისდასამახამებაში იბადებიან სიტყვები, წინადადებები, სტრიქონები...

ნაყოფიერ შრომაში დრო შეუმჩნევლად გადის. სამუშაო დღე იწყდება. ლამარასთან შიშის აღმრიცხველი, ქალიშვილის მიერ შესრულებული სამუშაო მიაკვს, აჯამებს, მერე სასეგაბრწყინებელი ბრუნდება უკან და ლამარას დამილით ეუბნება: „მომილოცავს! 65.000 ნიშნის ნაცვლად, დღეს 66.000 ნიშანი უშეცდომოდ ავიწყავა“.

ლამარა სისარულს ვერ ფარავს, რა თქმა უნდა, უხარია ქალიშვილს, უხარია მეგობრების მაგივრადაც, რომ აქ, მათ სელოში დაიბადა 280.000-ტირახიანი გაზთი „სოფლის ცხოვრება“. იგი ხვალ მთელ ქალაქს, საქართველოს ყველა კუთხეს მოეფინება, თითქმის ყველა კოლმეურნის თუ ინტელიგენტის ოჯახის კარს შმაღებს და ბევრ, ძალიან ბევრ სასისარულო და საინტერესო ამბავს მიიტანს.

ლამარამ შეპირად იცის, „სოფლის ცხოვრების“ რომელ გვერდზე რა მასალა დაბეჭდილი, მაგრამ ამ გაზეთის მკითხველებმა ალბათ არ იციან, რომ მათი საყვარელი „სოფლის ცხოვრება“ ლამარა გიორგულიძემ ააწყო...

ყოველ დილით საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის გამომცემლობის განიერ კიბეებს ლამარა სირბილით აათავებს და საამქროში ჯანდება. მერე ლინოტიკთან დაჯდება და სწრაფად ამოძრავდებიან თითები, იბადება სიტყვები, წინადადებები, სტრიქონები...

თ. ბააუნის

საქართველოს სსრ-ის სპორტის განვითარება

ბენდი

10.385.

აკ მოთავსებული სურათი გამოაქვეყნა დასავლეთგერმანულმა უფრინალმა „შტერნმა“. იგი გადაღებულია ფოტორეპორტიორ ფან ბერტოლინოს მიერ სოფელ ფაქიენში, საიგონიდან 80 კილომეტრის დაშორებით.

რა ვაწარმოთ ახას? მხედობა? გარბარსობა? კაციბაშიობა? ყველა ამითაი რუსუსრად ბეჩვენებათ, რუსა უძეპირთ ამერიკაული მარიონების ნაშუა კარ კის ამ ჯარისსაბითა მოვლიობა სახეიბს. ამ სურათის საშინელება მცოდნოდ ჰიტლერული ჯაბათეზის სააღვრემო სურათებს თუ შეიკლება შეემატოს. სურათის შუაგედი ძალადის ფუციელი რუმ დაბაბართ, შეიქლება იფიპროთ, ამ არაბუნადებს ხელში პატრიოტთა მოკვეთილი თავები კი არ უფირაბთ, არამედ ლუღის ფილაები, იმდენად ჩაბუღებრივი და უხანის ბათი დივილი.

რა ძალა უნდა გამოეყენებინან ამერიკულ-სამგონურ ხროვას, რომ ამ ხალხის გულიდან ამოეგლიჯან ყო-

ველგვარი აღმზინური გრენობა, მსწავლებინა ბათების მკვლელობას ამ იოლად და დაუფიქრებლად ასეთი „სახანსოვრო“ სურათების გადაღება? ამ მხედებს ამერიკული კრო. პაბანდა მალე უნდა გრენობა უფრედებს „დიადი იმდელმისბათის მებრეოლებს“, აღტამებას გამოთქავას იმის ბაიოთ, თუ რუმგო სწავლად ითხისხიან „მოკავშირეები“ იმის წარმოების ამერიკულ მეთოდებს. „მოკავშირეები“ კი მათელად ნიფიერი შემირდები აღმოჩნდნენ.

მათ გარდამს სახანსოვრო სურათი რას იზაოთ. და, ეს საზარელი აღოკამინდი მიხეატოს კამოგრომის ჯუსტ და მიუაქამებად მესხინობებს.

საქართველოს
სსრ-ის
სპორტის
განვითარება

სენაკის გზაზე

ამას წინათ ჩვენს რედაქციას შეხვედრა გაუმართეს გორის სამხედრო კომინანტის მშრომელმა. საღამო შეხვედი სიტყვით გახსნა კომინანტის პროფორგანიზაციის თავმჯდომარემ მათველა ქორაშვილი. გურნალის მუშაობის შესახებ მოსენებით გამოვიდა ალექსანდრე ტაბატაძე კამათში მონაწილეობა მიიღეს: მეორე ხართაგი ფაბრიკის მარფებელმა ნანა გელაშვილი და სტატისტიკოსმა ლიანა მდინარაძემ, პირველი საქსოვი ფაბრიკის მქსოველმა იზოლდა არდენაშვილი, გამომავანი ფაბრიკის სამქროს კომიტეტის თავმჯდომარემ გურამ სრესებლა, მოსწავლე მზია გაგლოშვილი.

ა. ტაბატაძე: „ჩემი აზრით, ამ კიწლის განმავლობაში გურნალი სწორად ხახულობს მის წინაშე დახმულ ამოცანებს... გურნალის გურკლებზე გურამ მზირად უნდა გაიმართოს დისკუსიები მორალის, აღზრდის და ცხოვრების სხვა მტკიცებულ საკითხებზე...“

ბ. არდენაშვილი: „გზარგებლო შეშობვევით და მადლობას ვუხდ „საქართველოს ქალის“ რედაქციას ჩვენს მეგობარზე — სოციალისტური შრომის გმირ ნახული ჩერქეზოშვილზე საინტერესო და გულბილი დაწერილი ნაკვეთისათვის.“

მ. გაგლოშვილი: „გურნალი ჩვენი დედებისათვის გამოდის, მაგრამ პატარებზე ვნახულობთ ჩვენს საქმილს. ამიტომ „საქართველოს ქალის“ მოხვლას დედებთან ერთად ჩვენც მოუთმენლად ველოდებით.“

ფოტოგრაფი: ი. ბერიძე

(საქართველო, 1910-1911)

ფანა კიკელიძე

